

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

วันเพ็ญ กงเพชร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สิงหาคม 2558

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

วันเพ็ญ กงเพชร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

สิงหาคม 2558

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
สิงหาคม 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณา สารนิพนธ์
ของ นางวันเพ็ญ กงเพชร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

..... กรรมการ

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

..... กรรมการ

(ดร.จิราภรณ์ ผั่นสว่าง)

..... กรรมการ

(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระปริยัติสารเวที, ดร.)

วันที่ 24 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558

5520750532077: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก /องค์การบริหารส่วนตำบล

วันเพ็ญ กงเพชร: การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม (MANAGEMENT OF PRE-SCHOOL CHILD CENTRES UNDER TAMBON SUA KOK ADMINISTRATION ORGANIZATION IN WAPI PATHUM DISTRICT, MAHA SARAKHAM PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: ชีรภัทร์ ถิ่นแสนดี, ปร.ด., สุเทพ เมยโรสง, ปร.ด., 110 หน้า., ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และตำแหน่ง แตกต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยใช้ t-test (Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยการทดสอบ F-test

ผลการวิจัย พบว่า

1) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก และด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอนาปีนรุฒ จังหวัดมหาสารคาม ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม และควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5520750532077: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: MANAGEMENT/ PRE-SCHOOL CHILD CENTRES/ ADMINISTRATION ORGANIZATION

WANPEN GONGPHET: MANAGEMENT OF PRE-SCHOOL CHILD CENTRES UNDER TAMBON SUA KOK ADMINISTRATION ORGANIZATION IN WAPI PATHUM DISTRICT, MAHA SARAKHAM PROVINCE. ADVISOR COMMITTEE: THEERAPHAT THINSANDEE, Ph.D., SUTHEP MAYTHAISONG, Ph.D., 110 PP., 2015.

This research served the purposes: 1) to study administrators' managements of preschool centers based on child minders' and preschool child development center committees' opinions on their managements of preschool child centers under Tambon Lao Sua Kok Administration Organization in Maha Sarakham province's Wapi Pathum district, 2) to compare the latter's opinions on the former's managements of preschool child development centers to variables of their genders, ages and positions, and 3) to examine the latter's suggestions for boosting the former's managements of preschool child development centers under the above organization. The sampling groups employed for undertaking the research comprised child minders and preschool child development center committees, numbering 88 participants. The research instrument was five-rating scale questionnaires with the reliability of the entire questions at .87. The statistics exploited for processing data incorporate: percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Samples) and F-test (One-way ANOVA).

Outcomes of research findings:

1) Administrators' managements of preschool child development centers under Tambon Lao Sua Kok Administration Organization have been rated at the 'high' scale in the overall aspect. Given a single one in descending orders of means, all five aspects include: i) preschool child development centers' personnel managements, ii) their systematic administrations, iii) their security measures, iv) their environmental arrangements, and v) their creation of networks and participation respectively.

2) Comparative results of individuals' opinions on its managements of preschool child development centers have confirmed that variables of their genders, ages and positions have shown no significant differences in their opinions in the overall aspect.

3) Child minders' and preschool child development centre committees' suggestions for enhancing the administrators' managements have been in descending orders of three frequencies. Firstly, administrators should support child minders and encourage them to develop their educational potentiality so as to achieve professional progression. Secondly, an amount of the budget should be appropriately allocated to suffice to develop preschool child development centers. Finally, strong relationship-related activities between communities and preschool child centers should be held.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจน เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และรองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ที่ท่านทั้งสองกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ดร.ประพิศ โบราณมูล หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ ศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และนางปัญญาพร รวมสุข นักบริหารงาน ระดับ 8 รักษาการหัวหน้าส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอแสดงความขอบพระคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร. ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ ขอขอบคุณ ดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง และดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี กรรมการ ที่กรุณาให้คำแนะนำ จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูล และการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนกระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

วันเพ็ญ กงเพชร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	7
2.2 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	16
2.3 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	30
2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย.....	46
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	51
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
5.1 สรุปผล.....	73
5.2 อภิปรายผล.....	75
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..	85
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	89
ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	91
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ฉ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ช ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (R.V.Krejcie and D.W. Morgan).....	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และตำแหน่ง.....	58
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน...	59
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริหารงาน อย่างเป็นระบบ โดยรวมและรายด้าน.....	60
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริหาร จัดการบุคลากร โดยรวมและรายด้าน.....	61
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ของศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมและรายด้าน.....	62
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านมาตรการ ด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมและรายด้าน.....	64
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านการสร้าง เครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้าน.....	65
4.8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	66
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	67
4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปำพุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง.....	69
4.12	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปำพุม จังหวัดมหาสารคาม.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงทรัพยากรพื้นฐานการบริหาร.....	10
2.2 โครงสร้างการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	19
2.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาท้องถิ่น.....	20
2.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมุ่งเน้นให้พ่อแม่ ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดู การสร้างประสบการณ์การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพเด็กเล็กเป็นวัยที่ต้องการ การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่ ผู้ปกครองโดยเฉพาะช่วง 5 ปีแรกของชีวิต เป็นระยะที่มีความสำคัญต่อพื้นฐานการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่างๆ ด้าน เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นเด็กที่มีคุณภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2551, หน้า 4-5) ศูนย์เด็กเล็กจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่ไว้วางใจให้ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระเลี้ยงดูบุตรหลานศูนย์เด็กเล็ก จะต้องเป็นสถานที่ ที่มีสิ่งแวดล้อมสะอาด ปลอดภัยและเหมาะสมต่อการเลี้ยงดูเด็กเล็ก รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก จึงประกาศนโยบายจะให้ศูนย์เด็กเล็กที่ได้มาตรฐานครอบคลุม ทุกหมู่บ้านภายในปี พ.ศ. 2552 และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำมาตรฐานและดำเนินโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายุ่ มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน และในนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ศูนย์เด็กเล็กเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายุ่มีมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายุ่ที่ต้องได้รับการประเมิน (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 12)

สืบเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือชั้นอนุบาล จากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยและชั้นอนุบาล ตามความพร้อมแต่ละแห่ง เพื่อไม่ให้เด็กขาดโอกาสในการเตรียมความพร้อมและเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 21-23)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 และแก้ไขจนถึงปีปัจจุบัน กำหนดให้สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นับเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด มีความใกล้ชิดประชาชนในท้องถิ่น มีงบประมาณในการบริหารกิจการของตนเอง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่เดิมมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมอนามัย ซึ่งมีจุดประสงค์ในการก่อตั้งแตกต่างกันไป แต่โดยรวมแล้วเพื่อเป็นสถานที่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย ตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูลูกในช่วงเวลากลางวัน (กรมอนามัย, 2549, หน้า 2)

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและได้ตามมาตรฐาน มีรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ฯ โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 4-7 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูอย่างน้อยด้านละ 1 คน ซึ่งประกอบด้วย นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธาน และมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเลขานุการ สำหรับงบประมาณในการบริหารจัดการนั้น ได้รับการจัดสรรจากภาครัฐส่วนหนึ่ง สำหรับใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนครูผู้ดูแลเด็ก ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ และอีกส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง เพื่อสนับสนุนให้การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับการศึกษาแห่งชาติ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป., หน้า 1-7)

ปัญหาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความไม่เท่าเทียมกันในการบริหารจัดการและเพื่อเตรียมความพร้อมในการตรวจประเมินและรับรองคุณภาพสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 แห่ง ซึ่งมีรูปแบบการจัดตั้งศูนย์ฯ 2 ลักษณะ กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานอื่นตามพระราชบัญญัติกำหนด เนื่องด้วยความแตกต่างของสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและนโยบายของคณะกรรมการบริหารแต่ละแห่ง อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ ประเสริฐ บุญมี (2553, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลำดวนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ เป็นเหตุทำให้การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถดำเนินการไปได้

อนึ่งผู้วิจัยซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลศูนย์พัฒนาเด็กบ้านดงน้อย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 8 แห่ง ผ่านแนวคิดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติ ตามมาตรฐาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก และด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน สำหรับการรองรับการประเมินจากทั้งภายในและภายนอกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันทุกแห่ง และเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการตรวจรับรองคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ของบุคลากรจำแนกตาม เพศ อายุ และตำแหน่ง

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

1.3.2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

1.3.3 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 90 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 24 คน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวนรวมทั้งสิ้น 114 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็น 5 ด้าน (มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน, 2555, หน้า 3-9) ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก
4. ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก
5. ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก และด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

1.5.2 นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารจัดการ (Management) หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่างๆ (A set of functions) ที่กำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานตามหน้าที่กำหนดทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ หมายถึง การดำเนินงานตามหน้าที่กำหนดทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อี อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายมีการจัดทำแผนพัฒนา และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตามกรอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดหรือนโยบายของรัฐ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นสายลักษณะอักษร มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีคณะกรรมการบริหารโดยมีผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการและมีการประชุมร่วมกัน และมีการนำผลการประเมินไปพิจารณาประกอบการจัดทำ/ปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษารวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น

2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานตามหน้าที่กำหนดทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อี อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยมีหัวหน้าศูนย์ฯ มีครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา/ปฐมวัยหรือวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย อีกทั้งได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง และครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปี การประกันสังคม และมีอัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยเหมาะสม

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานตามหน้าที่กำหนดทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อี อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยมีอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์ฯ มีความสะอาดร่มรื่น แข็งแรงปลอดภัย มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่น หลากหลายเพียงพอ เหมาะสมตามวัยและได้มาตรฐาน มีการตรวจสอบ/ซ่อมบำรุงเป็นระยะ มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ มีการจัดมุมการเรียนรู้หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง จัดพื้นที่ภายในห้องเรียนให้มีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม เครื่องใช้ส่วนตัวและมีครบสำหรับเด็กทุกคน

4. ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานตามหน้าที่กำหนดทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อี อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก มีการจัดทำแผนและซักซ้อมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติต่างๆ มีการสำรวจและค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายทั้งภายในและภายนอกอาคารศูนย์เด็กเล็กเป็นระยะเพื่อป้องกันและแก้ไขมิให้เกิดอันตรายแก่เด็ก มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ แมลงและพาหะนำโรค มีมาตรการในการรับ/ส่งเด็ก

5. ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินงานตามหน้าที่กำหนดทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างพ่อแม่ หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชนในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่างๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก มีการจัดศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งความรู้บริการชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลการจัดการศึกษาแก่เด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

บุคลากร หมายถึง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

คณะกรรมการศูนย์ หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ โดยมีจำนวนตามความเหมาะสม ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิการศึกษา ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครู อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นกรรมการและเลขานุการ

ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ดูแล เตรียมความพร้อมพัฒนาเด็กแบบองค์รวมซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ เป็นผู้จัดจ้าง

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และตำแหน่ง

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ (1) อายุไม่เกิน 30 ปี (2) อายุ 31-40 ปี และ (3) อายุ 41 ปีขึ้นไป

3) ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ (2) ครูผู้ดูแลเด็ก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอนาปีพุม จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- 2.2 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.3 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

องค์กรมีการแข่งขันกันสูงมาก มีทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว ผู้ที่ล้มเหลวก็ต้องเลิกกิจการไป ที่ประสบความสำเร็จและดำเนินการอยู่ได้จะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานและการจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนงานเชิงกลยุทธ์ โดยใช้หลักการของความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive Advantage) ที่เหมาะสมกับองค์กร ดึงเอาจุดเด่นของตนมาใช้ และแก้ไขจุดอ่อนที่มีอยู่ พร้อมกันนั้นก็ไม่มีสิ่งที่จะค้ำึงถึงโอกาสและอุปสรรคที่เผชิญหน้าอยู่ในปัจจุบัน และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับการศึกษากลยุทธ์ความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่จะสร้างความได้เปรียบคู่แข่ง และทำให้องค์กรสามารถอยู่ได้ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

จากกระบวนการบริหารจัดการข้างต้น การที่องค์กรจะสามารถบรรลุกระบวนการบริหารจัดการต้องอาศัยความรู้ความสามารถขององค์กรและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการ คือหลักหรือวิธีการที่ผู้บริหารนำไปใช้ในการบริหารจัดการ การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient ion) และ ประสิทธิภาพ (Effectiveness)

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548, หน้า 2-3) กล่าวถึงคำว่า “การบริหาร” ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Administration” และ “Management” ซึ่งจะใช้คำว่า “Administration” ก็ต่อเมื่อไม่ต้องกร

ใช้คำที่มีความหมายหนักไปในทางการจัดการทางธุรกิจเอกชน หรือไม่ต้องการใช้คำที่จะทำให้เกิดความสับสน เพราะคำว่า “การจัดการ (Management)” มีความหมายแคบกว่า ซึ่งหมายถึง เป็นผู้บริหารงานขององค์การแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ทั้งสองคำนี้สามารถใช้แทนกันได้ ดังนั้นเมื่อพูดถึงการบริหารงานโดยทั่วไปหรือการบริหารงานราชการจึงนิยมใช้คำว่า “Administration” มากกว่า ส่วนคำว่า “Management” นิยมใช้ในทางบริหารธุรกิจแต่อย่างไรก็ตาม ทั้งสองคำนี้ก็มีความหมายเหมือนกัน (Synonym) ใช้แทนกันได้ แต่ที่นิยมใช้ต่างกันในส่วนการบริหารราชการและบริหารธุรกิจเท่านั้น ซึ่ง Massie & Douglas ได้กล่าวถึง การบริหารเป็นได้ทั้ง ศิลปศาสตร์ และวิชาชีพ ซึ่งมีดังนี้

1. กรณีที่เป็นศิลป์ (Art) หมายถึง ทักษะและความรู้ที่แต่ละคนได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดหมายจุดใดจุดหมายหนึ่ง โดยทักษะและความรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้น อาจเกิดจากการฝึกฝนหรือการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความชำนาญหรือได้รับการพัฒนาทักษะทางการบริหารมาเป็นอย่างดีแล้ว เสมือนนักดนตรีหรือนักจิตรกรที่ได้ฝึกฝนหรือเรียนรู้จากนักดนตรีหรือจิตรกรที่มีความชำนาญหรือมีทักษะสูง

2. กรณีที่เป็นศาสตร์ (Science) หมายถึง องค์ความรู้ที่เกิดจากการสืบค้นหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ มีการรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมติฐาน และการทดสอบสมมติฐาน เป็นต้น ดังเช่นในช่วงศตวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ก่อให้เกิดทฤษฎีทางการบริหารขึ้นมามากมาย หลายทฤษฎี ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปประยุกต์ใช้ผสมผสานกับความเป็น “ศิลป์” ที่มีการพัฒนาขึ้นในแต่ละบุคคล กล่าวอย่างง่ายก็คือ ศิลป์เป็นเรื่องของการกระทำ การฝึกฝนเพื่อความชำนาญ ส่วนศาสตร์เป็นเรื่องของความรู้ รู้ว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร (Art is Doing, and Science is Knowing What and How to do)

3. กรณีเป็นวิชาชีพ (Profession) นั้นเกิดขึ้นจากทั้งความเป็นศิลป์และความเป็นศาสตร์ โดยมีเกณฑ์ที่แสดงถึงความเป็นวิชาชีพ ดังนี้

3.1 วิชาชีพที่เกิดขึ้นจากการมีองค์ความรู้ในวิชาชีพนั้นๆ อย่างเป็นระบบ โดยบุคคลในวิชาชีพนั้นๆ จะต้องได้รับการพัฒนาในเชิงสติปัญญาอยู่เสมอ

3.2 วิชาชีพต้องการความมีทัศนคติเพื่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นบุคคลในวิชาชีพนั้นๆ จะต้องมีการสืบค้นหาความคิดใหม่ (New Ideas) อยู่เสมอ

3.3 วิชาชีพเน้นการให้บริการต่อผู้อื่น ดังนั้นวิชาชีพหนึ่งๆ จึงต้องการหลักการเชิงจริยธรรมว่า เงินไม่ได้เป็นปัจจัยที่จะใช้วัดผลสำเร็จในวิชาชีพที่สำคัญ

3.4 วิชาชีพมีมาตรฐานทางวิชาชีพ ดังนั้นวิชาชีพหนึ่งๆ จะต้องมีมาตรฐานทางวิชาชีพที่กำหนดขึ้นโดยสมาคมทางวิชาชีพนั้น การเข้าเป็นสมาชิกก็ต้องได้รับการยอมรับมีการฝึกฝนอบรมและการปลูกฝังทัศนคติค่านิยมต่อวิชาชีพนั้นๆ

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 3) ให้ความหมายของ “การบริหารไว้ว่า หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น”

ดังนั้นสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารโดยอาศัยทรัพยากร อาทิ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านทักษะและความรู้ ความสามารถที่พัฒนาไปสู่การบรรลุจุดหมายขององค์กร

ความหมายและขอบข่ายของการบริหารการศึกษาภายใต้กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนี้

วิจิตร ศรีสอาน (2550, หน้า 4) ได้ให้ความหมาย “การบริหาร ดังนี้ คือ การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม”

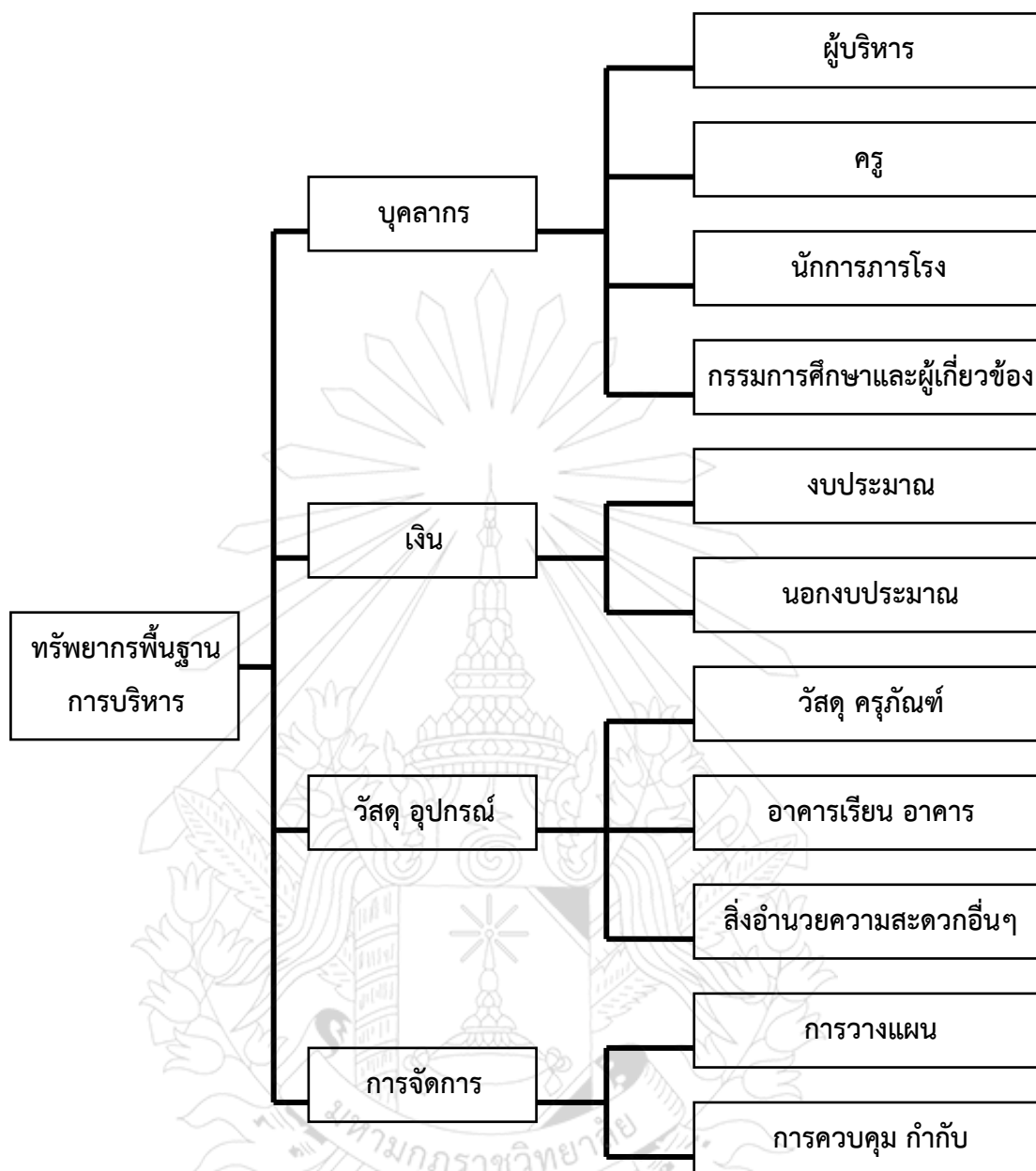
ปกรณ ศรีดอนไผ่ (2550, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของ “การบริหารการศึกษา คือ ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกของสังคม”

ชเนศ นาคะวิทย์ (2550, หน้า 14) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมไว้ว่า “การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่”

อภิรักษ์ ตรีคุณชวการณ์ (2543, หน้า 7) กล่าวว่า “การบริหารการศึกษามีการพัฒนาไปตามพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งหลักการ แนวคิดทฤษฎี และกระบวนการบริหาร ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล”

ชุมพล รัตน์เลิศลพ (2543, หน้า 23) กล่าวว่า “การบริหารการศึกษา (Administration of Education) หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม รวมทั้งในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน”

ความหมายของการบริหารการศึกษา ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน แต่โดยสรุปแล้ว ความหมายของการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมีการดำเนินงานของสถาบันหรือสถานศึกษานั้นๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ (พนัส หันนาคินทร์, 2549, หน้า 5) ดังภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงทรัพยากรพื้นฐานการบริหาร

ธงชัย สันติวงษ์ (2550, หน้า 18) ให้ความหมายของ การบริหาร ว่า “การบริหาร คือ งานของหัวหน้าหรือผู้นำที่จะต้องกระทำ เพื่อให้กลุ่มต่างๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่ร่วมกัน และร่วมกันทำงาน เพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลโดยได้ประสิทธิภาพ”

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2552, หน้า 4) กล่าวว่า “การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการหรือการชี้นำ (Directing/ Leading) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์การ เพื่อนำไปใช้ให้

เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน”

เนตร์พัฒนา ยาวีราข (2552, หน้า 2) กล่าวว่า “การบริหาร คือ กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมกำลังความสามารถของสมาชิกขององค์การและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ โดยอาศัยบุคคลและทรัพยากรทางการบริหาร”

จากความหมายทั้งหมดพอที่จะสรุปได้ว่า การบริหาร คือ “การที่ผู้บริหารใช้กระบวนการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้”

2.1.2 ที่มาและความหมายการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

เริ่มจากนักวิชาการในการอธิบายถึงคุณลักษณะ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐที่เกิดขึ้นช่วง ค.ศ. 1980 และต้น ค.ศ. 1990 แนวคิด New Public Management นี้มีความเป็นสากลของทฤษฎีการบริหารและการจัดการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในแง่ของการบริหารภาครัฐและการบริหารธุรกิจ โดยต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงานภาครัฐจากเดิมคือ ให้ความสำคัญกับทรัพยากร (Input) อาศัยกฎระเบียบเป็นเครื่องมือดำเนินงานเพื่อให้เกิดความถูกต้อง ยุติธรรม โดยหันมาให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน เช่น ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และความคุ้มค่าของเงิน (Value for Money)

จากแนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีตามพระราชกฤษฎีกา ฉบับใหม่ได้ขยายกรอบความคิดจากเดิมที่มี 6 หลัก โดยเพิ่ม อีก 4 หลัก เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งรวมถึงการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) จึงได้มีการทบทวนปรับปรุงโดยสถาบันพระปกเกล้าร่วมกับ สศช. เป็นผู้จัดทำคู่มือการจัดทำดัชนีวัดผลการบริหารราชการที่ดีโดยมีกรอบแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาดังนี้

การบริหารจัดการที่ดี หมายถึง “หลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นหลักการทำงาน ที่ไม่ใช่ทฤษฎีการบริหารงาน ซึ่งนำมาใช้แล้วเกิดความเชื่อมั่นแล้วนำผลลัพธ์ที่ดีที่สุด” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และปรับปรุงเพิ่มเติมตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยหลัก 10 หลักการดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม กำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตาม กฎ ที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง ความโปร่งมีความหมายตรงข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการทุจริตคอร์รัปชันให้ความหมายเชิงลบ

4. หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ ตลอดจนการควบคุมจากประชาชนและการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนในการมีส่วนร่วม

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และใช้อย่างจำกัด

7. หลักการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรที่มีการเสริมสร้างจัดหาและแลกเปลี่ยนความรู้ ตลอดจนนำความรู้ใหม่ ๆ ที่มาจากภายนอกองค์กรและภายในองค์กรจากตัวบุคคลมาปรับปรุงพฤติกรรมการทำงาน

8. หลักการบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการภาครัฐยุคใหม่ (New Public Management) เน้นประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นหัวใจของการบริหารรัฐกิจแนวใหม่เพราะประชาชนมีฐานะของการเป็นพลเมือง และการเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ

9. หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการที่สร้างให้บุคลากรในองค์กรได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน โดยการศึกษาอบรมปฏิบัติทดลองและการพัฒนาเป็นการดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ศักยภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนปรับปรุงพฤติกรรม ให้มีความพร้อมเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

10. หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่รวมระบบคอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสารที่มีความเร็วสูง โดยนำข้อมูล เสียงและวีดิทัศน์มาเชื่อมโยง เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ มีผลกระทบทางบวก ต่อความสามารถในการบริหารจัดการและการเป็นองค์กรเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและความเป็นองค์กรเรียนรู้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2549, หน้า 3-4)

2.1.3 แนวคิดหลักของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management – N P M) “การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่” เป็นกรอบความคิดที่ครอบคลุมทฤษฎี แนวคิดและเทคนิควิทยาทางการจัดการอย่างกว้างขวางหลากหลายจนยากที่จะจำกัดขอบข่ายและความหมายอย่างไรก็ตาม การจัดการภาครัฐแนวใหม่มีลักษณะร่วมที่สำคัญก็คือ การมุ่งเน้นความสำคัญไปที่ระบบการจัดการมากกว่านโยบาย การมุ่งเน้นผลงานและประสิทธิภาพ การมุ่งปรับโครงสร้างในระบบราชการที่มีขนาดใหญ่ให้มีขนาดเล็ก การปรับระบบบริหารจัดการให้วางอยู่บนกลไกทางการตลาดมากขึ้นเพื่อกระตุ้นการแข่งขัน การตัดทอนและ

ลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ การปรับปรุงแบบการจัดการที่เน้นเป้าหมายการใช้ระบบสัญญาว่าจ้างระยะสั้น และการให้แรงจูงใจทางการเงินตลอดจนความเป็นอิสระทางการจัดการ

แนวคิดนี้ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และวิธีการบริหารงานภาครัฐจากเดิมที่เน้นให้ความสำคัญต่อทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (Input) อาศัยกฎระเบียบเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความถูกต้อง สุจริต และเป็นธรรม หันมาเน้นวัตถุประสงค์และสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานทั้งในแง่ของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) และความคุ้มค่าของเงิน (Value of Money) รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการโดยนำเอาเทคนิควิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่เข้ามาใช้โดยมองว่าการบริหารงานมีลักษณะเป็นสากลสภาพ คือ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างสำคัญระหว่างการบริหารงานภาครัฐกับภาคธุรกิจ และภาครัฐควรเลียนแบบวิธีการบริหารของภาคธุรกิจเอกชน เช่น การวางแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจ การทำข้อตกลงว่าด้วยผลงาน การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน การจัดจ้างบุคลากรภายนอกให้เข้ามาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราว การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน การให้ความสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร รวมทั้งต้องให้ความสำคัญต่อทักษะการบริหารจัดการและการบริหารงานแบบมืออาชีพซึ่งจะทำให้ผู้บริหารมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงาน

สาระสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่สรุปได้เป็นหลักการ 7 ประการ ดังนี้

1. มุ่งเน้นการบริหารงานในแบบมืออาชีพ (Hands on Professional Management) โดยอาศัยนักบริหารที่มีทักษะสูงรับผิดชอบการบริหารขององค์กรโดยส่วนรวมอย่างคล่องตัวและเป็นอิสระ
2. กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม (Explicit Standards and Measures of Performance) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อผลงานมากกว่ากระบวนการ
3. บริหารโดยมุ่งเน้นการควบคุมผลสัมฤทธิ์ (Output Control) คือการปรับกระบวนการบริหารจากเดิมที่เน้นการควบคุมปัจจัยนำเข้าและความถูกต้องของกฎระเบียบไปสู่การมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโดยมีตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเข้ากับการจัดสรรทรัพยากรและการให้รางวัล
4. ปรับโครงสร้างให้เกิดการกระจายหรือลดความเป็นเอกภาพลง (Disaggregation) คือ ปรับจากโครงสร้างที่เน้นความเป็นเอกภาพภายในไปสู่โครงสร้างที่เน้นการกระจายงานออกไปยังหน่วยงานที่มีขนาดเล็ก
5. มุ่งเน้นให้เกิดการแข่งขันในระบบบริหารงานภาครัฐมากขึ้น (Competition) เพื่อที่จะกระตุ้นให้เกิดการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและการบรรลุมาตรฐานการจัดทำบริการที่สูงขึ้น
6. มุ่งเน้นแนวทางการจัดการในแบบเอกชนมากขึ้น (Private-Sector-Style Management Practices/Business-like Approach) โดยอาศัยแนวทางการจัดการของภาคเอกชนมาปรับใช้กับ

ภาครัฐ เช่น ระบบการจ้างงานแบบสัญญาาระยะสั้น การบริหารงานโดยอาศัยข้อตกลงว่าด้วยผลงาน การกำหนดพันธกิจหลักของหน่วยงาน

7. บริหารงานโดยมุ่งเน้นความประหยัด (Parsimony) เน้นการลดค่าใช้จ่ายและทำให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร (Hood, อ้างใน สุพจน์ ทรายแก้ว, 2549, หน้า 10)

เฟอร์รี และคณะ (Ferlie et al.) ได้สำรวจแนวความคิดและแบ่งประเภทออกเป็น 4 แนวทาง คือ

1. การปรับปรุงประสิทธิภาพ (Efficiency Drive) เป็นแนวคิดเริ่มแรกของ NPM ที่ปรับเปลี่ยนให้การบริหารงานมีความทันสมัยหรือเลียนแบบการบริหารงานในเชิงธุรกิจ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

2. การลดขนาดและกระจายอำนาจ (Downsizing and Decentralization) ได้รับอิทธิพลจากเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก เปิดให้มีการแข่งขันทางการตลาด

3. การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (In Search of Excellence) ขยายแนวคิดสู่เรื่องวัฒนธรรมองค์การ ค่านิยมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนการบริหารความเปลี่ยนแปลง

4. ให้ความสำคัญต่อการบริการประชาชน (public service orientation) ให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจของลูกค้าผู้รับบริการเป็นอันดับแรก (Ferlie et al., อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 11-13)

2.1.4 องค์ประกอบของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

ดังที่กล่าวข้างต้นว่าเมื่อสิ่งต่างๆ รอบตัวทั้งภายในและภายนอกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการในรูปแบบเดิม ๆ นั้นไม่สามารถที่จะทำให้บริษัท หรือองค์การนั้นอยู่รอดได้จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้าสถานการณ์เพื่อความอยู่รอดของบริษัท หรือองค์การ เพื่อให้เกิดความทันสมัย ก้าวหน้า ไม่ว่าจะด้านเทคโนโลยี หรือความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ดี จึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. ใช้มืออาชีพมาจัดการ (Professional Management) ทำให้ผู้บริหารคล่องตัวในการบริหารงาน
2. กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจน คือให้ความรับผิดชอบต่อผลงานมากกว่ากระบวนการ

3. มุ่งควบคุมที่ผลลัพธ์ (Outputs) ให้เชื่อมโยงกับการจัดสรรทรัพยากรและการให้รางวัล
4. แยกองค์กรให้เล็กลงเป็นหน่วยงานย่อยเพื่อประสิทธิภาพ แบ่งเป็นหลายฝ่ายหลายกองรับผิดชอบคนละหน้าที่ขององค์กร เช่น กองวางแผน มีหน้าที่วางแผนนโยบายเพื่อนำมาปฏิบัติ กองพัฒนาบุคคล มีหน้าที่ฝึกอบรมพนักงาน

5. ใช้การแข่งขันผลักดันให้เกิดมาตรฐานที่ดีและต้นทุนต่ำ เช่นมีการส่งผลงานประดิดขันธ์ที่มีประโยชน์ต่อองค์กร ได้มาตรฐานซึ่งผลิตได้เอง ลดการสั่งซื้อจากภายนอกหน่วยงาน

6. ใช้วิธีการของธุรกิจเอกชน คือการบริหารงานที่มีความทันสมัย

7. เน้นวินัยและความประหยัดในการใช้ทรัพยากร (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2549, หน้า 12)

2.1.5 เครื่องมือในการบริหารจัดการ

การบริหารเชิงกลยุทธ์ คือ ดำเนินตามวิธีการที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1. เน้นผลสัมฤทธิ์ คือ การดำเนินงานต้องหวังที่จะสำเร็จในงานแต่ละส่วน เช่น กองการผลิตสามารถผลิตสินค้าตามที่ถูกคำสั่งได้ตามคำสั่งลูกค้า
2. การปรับปรุงการบริหารงบประมาณ คือ การดูความเหมาะสมแต่ละหน่วยงานย่อยในองค์กรว่าควรตั้งงบดำเนินการเท่าไร
3. ความยืดหยุ่นของการจ้างงาน คือ สภาพการทำงานขณะนั้นหากมีอัตราการว่างงานในส่วนการจ้างงานอาจมีการจ้างงานเพิ่ม หรือช่วงไหนที่อัตราจ้างงานมีมากก็ลดจำนวนการจ้างงาน
4. ความยืดหยุ่นในการจัดองค์กร ดูความเหมาะสมในด้านความจำเป็นว่าแผนกไหนควรจะตัดออก หรือควรจะมีเพิ่ม
5. การใช้สัญญาจ้าง คือ หน้าที่บางประเภทต้องใช้การจ้างอย่างเช่นการก่อสร้างอาคารหรือลูกจ้างในบางแผนก
6. การใช้วิธีแบบธุรกิจ คือ การนำเอาวิธีการที่ทันสมัยมาใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ (Hood, อ้างใน สุพจน์ ทรายแก้ว, 2549, หน้า 11)

2.1.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการสมัยใหม่นั้น ไม่ว่าจะเป็องค์การทางราชการ หรือองค์การทางธุรกิจก็ตามย่อมมีความจำเป็นใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยในการจัดการประสมประสานการใช้ทรัพยากร เพื่อให้การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ปัจจัยที่กำหนดไว้ ปัจจัย หรือทรัพยากร คือ 4 M's คือ (Man) = การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด (Money) = การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (Materials) = การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด (Management) = การบริหารจัดการ คือ กระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2550, หน้า 5) หรือนักวิชาการมีการแบ่งย่อยอีกคือวิธีการตลาด (Market) และเครื่องจักร (Machine) และนักวิชาการบางคนเพิ่มอีก 1 M เข้าไปคือขวัญ (Morale) เป็นหลัก 7 M's

สำหรับ **พินยา บวรวัฒนา** ได้เสนอแนวความคิดการบริหารจัดการของ Gulick และ Urwich กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ เรียกว่า POSDCORB ว่ามีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายขององค์การว่า ควรทำเพื่อวัตถุประสงค์อะไร และจะดำเนินการอย่างไร
2. การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง การจัดตั้งโครงสร้างอำนาจอย่างเป็นทางการภายในองค์การเพื่อประสานงานหน่วยทำงานย่อยต่าง ๆ ให้สามารถบรรลุเป้าหมายองค์การได้

3. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การที่หัวหน้าฝ่ายบริหารมีหน้าที่ที่ต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา โดยพยายามนำเอาการตัดสินใจดังกล่าวมาเปลี่ยนเป็นคำสั่งและคำแนะนำ นอกจากนี้ยังหมายถึงการที่หัวหน้าฝ่ายบริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำองค์กร

4. การบรรจุ (Staffing) หมายถึง หน้าที่ด้านบริหารงานบุคคล เพื่อฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และจัดเตรียมบรรยากาศในการทำงานที่ดีที่สุดไว้

5. การประสานงาน (co-ordinating) หมายถึง หน้าที่สำคัญต่างๆ ในการประสานส่วนต่างๆ ของงานให้เข้าด้วยกันอย่างดี

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานความเคลื่อนไหวต่างๆ ในองค์กรให้ทุกฝ่ายทราบ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการต่างๆ เช่น การวิจัยและการตรวจสอบ

7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง หน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับงบประมาณในรูปแบบของการวางแผน และการควบคุมด้านการเงินและบัญชี (พิทยา บวรวัฒนา, 2551, หน้า 42)

ทั้งนี้การใช้ทฤษฎีบริหารการจัดการแนวใหม่นี้ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ต้องอาศัยระบบขีดความสามารถเชิงสมรรถนะ (การพัฒนาบุคคล) หมายถึงทักษะ (Skill) และความสามารถ (Abilities) ของมนุษย์ที่แสดงผ่านพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่อยู่ผิวน้ำจะเป็นส่วนที่ง่ายต่อการบริหารและจัดการ เช่น ทักษะ และความรู้ ส่วนที่อยู่ใต้น้ำเป็นส่วนที่ซ่อนเร้นยากต่อการบริหารและจัดการ เช่น ลักษณะนิสัย และทัศนคติ

2.2 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.1 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ปัจจุบันแนวคิดของการกระจายอำนาจในการบริหารงานของรัฐบาลกลาง จะมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้น ส่วนกลางเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายในภาพรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของชาติทั้งนี้ ได้มีกฎหมายกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นด้วยกันหลายฉบับ ดังจะสรุปได้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ได้ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการจัดการศึกษาดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง

มาตรา 81 รัฐต้องให้การศึกษอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรา 89 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 1-5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในของท้องถิ่น

มาตรา 42 ในกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่เกี่ยวกับการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้การจัดการศึกษาดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(6) ส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ

(9) การจัดการศึกษา

(10) การสังคมสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

(11) การบำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

มาตรา 22 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้ ฯลฯ

(9) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 30 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

(1) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณสุขดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังนี้

(ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อน ระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดบริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการให้เสร็จภายในสี่ปีการจัดตั้ง

งบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้ไปเป็นตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น

พระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดกิจการในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
- (8) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

มาตรา 82 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังนี้

- (6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- (7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

มติคณะรัฐมนตรี 16 มีนาคม 2542 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ สารสำคัญของนโยบาย และ แผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอใน มาตรการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ดังนี้

มาตรการที่ 3 รัฐสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน 12 ปี ตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 43 และมาตรา 289

มาตรการที่ 4 กำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทั้งนี้ สำนักงบประมาณ มีความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยให้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจัดทำยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจจัดการศึกษา ของท้องถิ่น

2.2.2 จุดประสงค์และเป้าประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กระจายอำนาจในการปกครอง และ การกำหนดการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ดังนั้นจึงได้กำหนดเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาของ ท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

พัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณลักษณะ วิถีชีวิต และการจัดการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

2. วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของท้องถิ่น

เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นอย่างดีถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

3. ภารกิจการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

จัดเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยตามแนวประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 8-9)

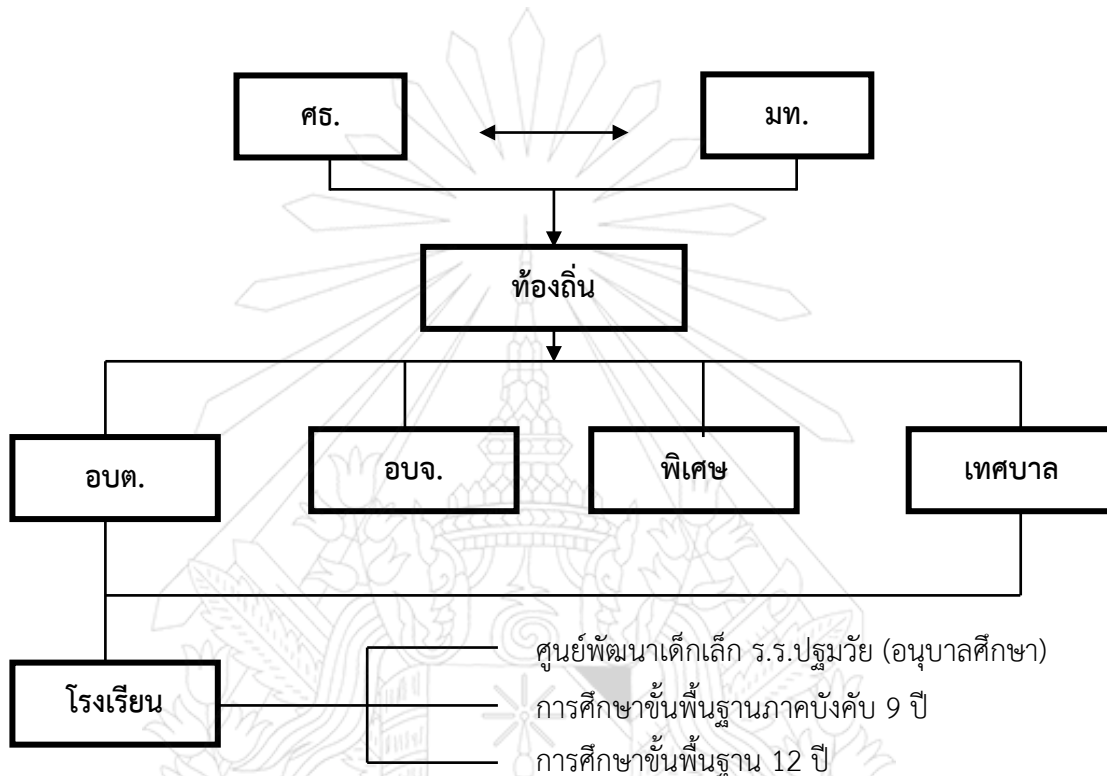

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ในปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. เทศบาล
2. องค์การบริหารส่วนตำบล
3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. รูปพิเศษ

ซึ่งในแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีระดับชั้นของตนเอง ซึ่งแตกต่างกันทั้งรายได้ จำนวนประชากร ระบบบริหาร บุคลากรในองค์การทำให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีศักยภาพในการจัดการศึกษาต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชัดเจนขึ้นในทางปฏิบัติ สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น จึงกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ 2.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาท้องถิ่น

2.2.3 กรอบการแบ่งภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

ภาระงานในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ปัจจุบันการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลกำหนดนโยบายกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการตามหลักการกระจายอำนาจ อาจกล่าวได้โดยสรุปดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเดิมได้รวมอำนาจไว้ที่ราชการส่วนกลาง ให้ไปอยู่กับราชการส่วนท้องถิ่น
2. หลักการมอบภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและประชาชน ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวางรากฐานการประถมศึกษาไว้แต่เดิมและเช่นที่นานาอารยประเทศจัดทำอยู่
3. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในท้องถิ่นและประชาชนยังช่วยตนเองไม่ได้

หลักการดังกล่าวเป็นหลักการอย่างกว้างๆซึ่งได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นสืบมา อย่างไรก็ตามเพื่อให้การบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นไปอย่างเหมาะสมกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและทำงานพิจารณาแนวทางในการดำเนินงานจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

เกณฑ์และภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

การแบ่งระดับภารกิจจัดการศึกษาตามความพร้อมและศักยภาพ ตามขนาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปพิเศษ (เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร)

ทั้งนี้ ผลการพิจารณาที่คณะกรรมการนำเสนอขอความเห็นชอบกระทรวงมหาดไทยและกำลังศึกษาเกณฑ์รายได้ที่จะให้ท้องถิ่นไปเป็นกรอบแนวทางจัดการศึกษาตามศักยภาพได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 1 ความพร้อมสูงดำเนินการ ดังนี้
  - 1.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล / ปฐมวัย)
  - 1.2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
  - 1.3 จัดการส่งเสริมอาชีพ
  - 1.4 จัดการศึกษานอกระบบ
  - 1.5 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
  - 1.6 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 2 ความพร้อมปานกลาง ดำเนินการดังนี้
  - 2.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล/ปฐมวัย)
  - 2.2 จัดการส่งเสริมอาชีพ
  - 2.3 จัดการศึกษานอกระบบ
  - 2.4 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
  - 2.5 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 2 ความพร้อมปานกลาง ดำเนินการดังนี้
  - 3.1 จัดการส่งเสริมอาชีพ
  - 3.2 จัดการศึกษานอกระบบ
  - 3.3 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
  - 3.4 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมายการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนของท้องถิ่นได้รับการศึกษาอบรมตามที่รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติกำหนด

แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติเฉพาะของท้องถิ่น ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงเห็นควรที่องค์กรท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาแก่ประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ตามความพร้อมและความต้องการของประชาชน ดังนี้

1. การดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นการจัดเตรียมความพร้อมตามพัฒนาการของเด็ก ในลักษณะการเลี้ยงดูแก่เด็กกลุ่มอายุ 0-3 ปี อาจจัดในลักษณะศูนย์พัฒนาการเด็กเล็กเป็นการเฉพาะ ซึ่งควรให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเป็นผู้ปฏิบัติการ

2. การจัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาลศึกษา) เป็นการจัดเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัย (อนุบาลศึกษา) แก่เด็กกลุ่มอายุ 4-6 ปี โดยจัดในลักษณะเตรียมความพร้อมแก่เด็ก เพื่อเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ ทั้งนี้จะต้องจัดตามแนวหลักสูตรก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ก่อนประถมศึกษา) ตามที่กระทรวงกำหนด ควรให้ครูผู้สำเร็จเฉพาะด้าน (อนุบาลศึกษา/ปฐมวัย) เป็นบุคลากรหลัก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 23.-25)

2.2.4 ขอบข่ายภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษาในโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้วางขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารด้านงานวิชาการ การบริหารด้านงานงบประมาณ การบริหารด้านงานบุคคล และการบริหารด้านงานทั่วไป

การบริหารด้านงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางขอบข่ายของการบริหารด้านงานวิชาการใน สถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารแนกกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของ สังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อ กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการ เนื้อหาสาระทั้ง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้ สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหา สาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการ การเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้น การนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 พัฒนาเครื่องมือและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มการเรียนรู้ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5.1 ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียน การสอน และ การบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้าน วิชาการ

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

6.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.2 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความ ร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่ จัดการศึกษาในการ จัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดย ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและ เหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาใน สถานศึกษา

7.4 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษาการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และ ประสพการณ์ การ จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการ นิเทศการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

8.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนว การศึกษาในสถานศึกษา

8.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้าน การแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รับรองการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

9.3 วางแผนการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาตามแผนและ ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องประสานความ ร่วมมือกับสถานศึกษาและ หน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

9.4 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตาม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาประสานงานกับสำนักงานรับรอง มาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

10.1 การศึกษา สืบหาความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2 จัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะ วิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

10.3 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวย ชุมชนท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น

11.1 ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้ง ในประเทศและต่างประเทศการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1 สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 33)

สรุปได้ว่าการบริหารงานด้านวิชาการเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับกิจกรรมที่พัฒนาการเรียนการสอน เพื่อใช้พัฒนาผู้เรียนและเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญถึงความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยได้มาตรฐาน รวมทั้งใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ทันสมัยและสามารถเกิดความคิดในการพัฒนาความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและช่วยส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างมีคุณภาพและเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและการทำงานร่วมกับสังคมอย่างยั่งยืน

การบริหารด้านงานงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการได้วางขอบข่ายของการบริหารด้านงานงบประมาณ ใน สถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ

- 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
- 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
- 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ

2. การจัดสรรงบประมาณ

- 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
- 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
- 2.3 การโอนเงินงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

- 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

4.1 การจัดทรัพยากร

4.2 การระดมทรัพยากร

4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์

4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. การบริหารการเงิน

5.1 การเบิกเงินจากคลัง

5.2 การรับเงิน

5.3 การเก็บรักษาเงิน

5.4 การจ่ายเงิน

5.5 การนำเงินส่ง

6. การบริหารบัญชี

6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

7.2 การจัดหาพัสดุ

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 39)

สรุป ได้ว่าการบริหารดำเนินงานงบประมาณ หมายถึง ขอบข่ายของงานที่เกี่ยวกับการจัดทำและเสนอของงบประมาณ, การจัดสรรงบประมาณ, การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน, การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา, การบริหารการเงิน, การบริหารบัญชี, การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ จึงกล่าวได้ว่า การบริหารดำเนินงาน งบประมาณมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านการเงินโดยใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษาและผลการดำเนินงานรวมถึงการใช้ประโยชน์จาก ทรัพย์สินของสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ทั้งนี้อาจหมายถึงการจัดการหา แหล่งรายได้มาใช้บริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องนำมาซึ่งความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้

การบริหารดำเนินงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางขอบข่ายการบริหารดำเนินงานบุคคล ในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

- 1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน
- 1.2 การกำหนดตำแหน่ง
- 1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู

2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

- 2.1 ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากรณีได้รับมอบหมายจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
- 2.2 การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
- 2.3 การแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2.4 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ
- 2.5 การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง

3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

- 3.1 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
- 3.4 การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน
- 3.5 เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น
- 3.6 งานทะเบียนประวัติ
- 3.7 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.8 การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 3.9 งานขอหนังสือรับรอง งานขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ งานขออนุญาตลาอุปสมบท งานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ ยกย่องเชิดชูเกียรติและให้ได้รับเงินวิทยพัฒน์ และการจัดสวัสดิการ การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้อง

4. วินัยและการรักษาวินัย

- 4.1 กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง
- 4.2 กรณีความผิดร้ายแรง
- 4.3 การอุทธรณ์
- 4.4 การร้องทุกข์
- 4.5 การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย

5. งานออกจากราชการ

5.1 การลาออกจากราชการ

5.2 การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

5.3 การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป

5.4 การให้ออกจากราชการไว้ก่อน

5.5 การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน

5.6 กรณีมีมลทินมัวหมอง

5.7 กรณีได้รับโทษจำคุก โดยคำสั่งของศาล หรือรับโทษจำคุกโดย คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 51)

สรุป ได้ว่าการบริหารด้านงานบุคคล หมายถึง ขอบข่ายของงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาให้กับผู้เรียนทางด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง, การสรรหาและบรรจุ แต่งตั้ง, การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน, การกำหนดระเบียบวินัยและ การรักษาวินัยและ การให้ออกจากงาน จึงกล่าวได้ว่า การบริหารด้านงานบุคคล เป็นงานบริหาร เกี่ยวกับการจัดการบุคลากร ในสถานศึกษา ดังนั้นจึงจะต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การสรรหาบุคลากร ที่ดีมีความสามารถและให้ตรงกับ ความเหมาะสมของงาน โดยรวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ มุ่งเน้น ให้เกิดความรัก และความผูกพันต่อสถานศึกษา โดย ทำงานร่วมกันและอยู่ภายใต้ระเบียบวินัยที่ถูกต้อง เหมาะสมมีความชัดเจน และมีวัตถุประสงค์เพื่อ ร่วมมือกันในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ

การบริหารด้านงานทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางช่วยและภารกิจของการบริหารด้านงานทั่วไป ไว้ ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมและสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. การประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 64)

สรุป ได้ว่าการบริหารด้านงานทั่วไป หมายถึง ขอบข่ายของงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาให้กับผู้เรียนทางด้าน การดำเนินงานธุรการ,งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน, การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ, การประสานและพัฒนา เครือข่ายการศึกษา, การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร, งานเทคโนโลยีสารสนเทศ, การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป, การดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม,การจัดทำสำมะโนผู้เรียน, การรับนักเรียน, การส่งเสริมและประสานงานการจัด การศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย, การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา, การส่งเสริมงาน กิจการนักเรียน, การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา, การส่งเสริมและสนับสนุนและประสานงานการ จัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา, การประสาน ราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น, การจัดระบบ การควบคุมภายในหน่วยงาน, งานบริการสาธารณะ, งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่นๆ จึงกล่าวได้ว่า การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่ช่วยส่งเสริมและประสานงานอื่นๆ ในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ ดังนั้นการ บริหารงานทั่วไปจะเชื่อมโยงเกี่ยวกับงานทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา การบริหารงานทั่วไป ยังเกี่ยวข้องถึงการประสานงานร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และระดม ทรัพยากรในท้องถิ่น มาช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา

2.3 มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

2.3.1 ความเป็นมา

มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติเกิดขึ้นมาจากเหตุผลที่สืบต่อเนื่องเป็นลำดับหลายประการ **ประการแรก** คือ ความตื่นตัวของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนา เด็กเล็ก และได้จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กเพื่อให้การดูแลพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพราะเห็นความสำคัญของการพัฒนาในช่วงวัยนี้ รวมทั้งความจำเป็นจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมที่พ่อแม่ ครอบครัวยังไม่มีเวลาอยู่ดูแลให้การพัฒนาเด็กได้อย่างเพียงพอ **ประการที่สอง** สภาพสังคมที่แบ่งงานกัน

ทำตามความสามารถ เชี่ยวชาญ ที่ทำให้เชื่อมั่นว่าความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญได้ถูกรวบรวมไว้ในที่บางแห่ง บางคนที่ได้รับการศึกษา และพัฒนาความสามารถเฉพาะทางเป็นพิเศษที่ทำให้มีการส่งลูกหลานเข้ารับการดูแลจากศูนย์เด็กเล็กมากยิ่งขึ้น **ประการที่สาม** หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ได้จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กขึ้นมา มีบทบาทหน้าที่ ความชำนาญต่างกัน ให้มีความสำคัญกับเด็กในแง่มุมที่ต่างกัน กำหนดกรอบมาตรฐานการดำเนินการของศูนย์ฯ จากความรู้ ความชำนาญแตกต่างกัน ที่ทำให้เด็กเล็กของไทยในภูมิภาคต่างๆ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมต่างๆ ได้รับการดูแลจากมาตรฐานที่หลากหลาย

จากการที่รัฐบาลไทยได้ลงนามรับรองอนุสัญญาสิทธิเด็ก หรือภาคยานุวัติอนุสัญญาสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ที่มีผลให้ประเทศไทยต้องจัดทำรายงานการดูแลพัฒนาเด็กของประเทศไทยต่อคณะอนุกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ข้อมูลที่รายงานถึงความทั่วถึงของการพัฒนาเด็กเล็กว่ามีอยู่ทั่วทุกภูมิภาคทั้งเขตเมือง เขตชนบท ตลอดจนจนถึงเขตชายแดนที่ห่างไกลก็มีโรงเรียน หรือศูนย์เด็กเล็กของตำรวจตระเวนชายแดนที่จะให้การพัฒนาเด็ก ถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานกลางของชาติ ที่จะเป็นเครื่องประกันว่าเด็กเล็กของไทยทุกภูมิภาคจะได้รับการดูแลโดยมีมาตรฐานขั้นต่ำเท่าเทียมกัน จากแง่มุมของอนุสัญญาที่กล่าวว่า เด็กจะต้องไม่ถูกแบ่งแยกด้วยผิวพรรณ พื้นที่ ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การขาดมาตรฐานกลางของชาติจึงเปรียบเสมือนการละเลยการปฏิบัติตามอนุสัญญาข้อนี้ หรือปล่อยให้เด็กถูกแบ่งแยกด้วยสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา วัฒนธรรม โดยปริยาย

จากข้อสังเกตดังกล่าว ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2552 จึงได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เร่งรัดดำเนินการยกระดับศูนย์เด็กเล็กในชุมชนให้บรรลุผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว เนื่องจากเป็นนโยบายสำคัญเรื่องหนึ่งของรัฐบาล และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) ดำเนินการ

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิภาพ การคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิเด็กโดยพัฒนามาตรการ กลไกส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต จึงได้เร่งรัดให้มีการจัดทำมาตรฐานกลางที่จะเป็นมาตรฐานของชาติ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแล พัฒนาที่เท่าเทียมกันในระดับหนึ่ง โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้น และได้มีการทดลองนำไปใช้ประเมิน ซึ่งได้ผลที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 สถานศึกษาทุกแห่งรวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะต้องได้รับการ

ประเมินและรับรองคุณภาพตามพระราชบัญญัติดังกล่าว สท. จึงได้นำ (ร่าง) มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าว มาปรับปรุงให้สอดคล้องกับระบบการประเมินของ สมศ. ซึ่งเป็นอีกกลไกหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการรับรอง/ประกันคุณภาพการศึกษาของชาติโดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดการศึกษาให้กับเด็กเล็ก โดยแต่ละหน่วยมีจุดเด่นเฉพาะตัว ทั้งด้านองค์ความรู้และแนวทางการปฏิบัติ เข้าร่วมพิจารณาปรับปรุง อันประกอบด้วย กรมอนามัย (กระทรวงสาธารณสุข) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) สำนักพัฒนาสังคม (กรุงเทพมหานคร) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ. สำนักนายกรัฐมนตรี) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้จุดเด่นที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐานของหน่วยงานต่างๆ เกิดประโยชน์ต่อเด็กไทยโดยทั่วถึงเท่าเทียมกันทั่วทุกภูมิภาค โดยไม่จำกัดว่าอยู่ภายใต้สังกัดใด

เกณฑ์มาตรฐาน ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐาน 3 ประการ คือ (1) การบริหารจัดการที่ดี (2) กระบวนการบริการหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กที่มีคุณภาพและ (3) ประสิทธิภาพจากการดำเนินงาน คือ เด็กต้องได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยคณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2554 ได้มีมติให้ความเห็นชอบร่างมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ ให้ใช้เป็นมาตรฐานกลางของประเทศ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์และยกระดับคุณภาพของศูนย์เด็กเล็ก (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555, หน้า 1-2)

2.3.2 มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ กับ ระบบประกันคุณภาพ

มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ เป็นเครื่องมือพื้นฐานในระบบการประกันคุณภาพ คือ การประกันคุณภาพภายในที่หน่วยปฏิบัติหรือศูนย์เด็กเล็กจะได้นำไปใช้ในการประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานเอง (Self Assessment) กำหนดแนวทางปรับปรุงการดำเนินการของตนเอง (Self Improvement) และดำเนินการปรับปรุงด้วยความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์ฯ เพื่อให้ศูนย์ฯ พร้อมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่จะต้องดำเนินการประเมินให้ทั่วถึงภายในปี 2559 สท. จึงได้เร่งรัดจัดทำ คู่มือการใช้มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติเพื่ออธิบายขยายความสาระแง่มุมต่างๆ ในมาตรฐานฯ ให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติมากที่สุด โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานต่างๆ

ที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำ ในฐานะคณะทำงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555, หน้า 2)

2.3.3 บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกระดับคุณภาพเด็กเล็กของประเทศไทย

1. ศูนย์เด็กเล็ก จะต้องปรับปรุง ยกระดับคุณภาพตัวเองให้สอดคล้องมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติซึ่งถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
2. หน่วยงานกำกับดูแล จะต้องสนับสนุนการยกระดับคุณภาพของศูนย์ และดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพ โดยดำเนินการประกันคุณภาพภายในพร้อมกันไปด้วย
3. สมศ. และหน่วยงานที่ได้รับการรับรอง/กำกับดูแลของ สมศ. จะต้องประเมินการประกันคุณภาพภายในอีกครั้งหนึ่งถือเป็นการประกันคุณภาพภายนอก ที่ทำให้ครบตามระบบประกันคุณภาพ
4. สท. สนับสนุนการใช้มาตรฐาน หรือทำให้ศูนย์ฯ และหน่วยงานกำกับดูแลศูนย์ฯ เข้าใจเกณฑ์มาตรฐาน และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์มาตรฐานและผลต่อคณะรัฐมนตรี (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555, หน้า 2)

2.3.4 มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ

มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติประกอบไปด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ (1) การบริหารจัดการ ศูนย์เด็กเล็ก (2) การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ (3) คุณภาพเด็ก

1) การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการและดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันของผู้บริหารศูนย์ เช่น นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาพิเศษ นวัตกรรมการศึกษา กรรมการศูนย์ เช่น การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการควบคุมประเมินผล เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้รับบริการมั่นใจได้ว่าศูนย์เด็กเล็กมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555, หน้า 3-29) ดังนี้

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การบริหารงานอย่างเป็นระบบ
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การบริหารจัดการบุคลากร
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก
- ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การบริหารงานอย่างเป็นระบบ	
ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
1.1.1	<p>ศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนพัฒนา และมีการดำเนินงานตามแผน โดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตาม <u>ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้ง*</u></p> <p>* ปรัชญาทางการศึกษา จุดมุ่งหมาย แนวคิด เชิงสร้างสรรค์</p> <p>* วิสัยทัศน์ ข้อความบอกเล่าสั้นๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายระยะ 3 -5 ปี</p> <p>* พันธกิจ ภารกิจที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์)</p> <p>* วัตถุประสงค์การจัดตั้งควรแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของแต่ละศูนย์</p>
1.1.2	<p>ศูนย์ฯ มี<u>แผนพัฒนา*</u> ตามกรอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดหรือนโยบายของรัฐที่ร่วมกันชี้แนะและป้องกันปัญหาของสังคมตามกาลเวลา เช่น มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง การยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนโดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามวงจรคุณภาพ (PDCA)*</p> <p>* การมีแผนในระดับต่างๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ได้แก่ แผนพัฒนาศูนย์ฯ แผนพัฒนาเด็ก</p> <p>* PDCA หมายถึง การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงแล้วทำให้ดีขึ้น (Action) เช่น การวางแผนพัฒนาสุขภาพของเด็ก มีการดำเนินงานตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาให้ดีขึ้น และทำเอกสารประกอบ มีบันทึกการประชุมสรุปผล และภาพถ่ายประกอบการประเมิน</p>
1.1.3	<p>ศูนย์ฯ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ* และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นลายลักษณ์อักษร * เป็นการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลหลายๆ อย่างที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยมีการประมวผลเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยอาจใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ</p>
1.1.4	<p>ศูนย์ฯ มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร</p>
1.1.5	<p>ศูนย์ฯ มีคณะกรรมการบริหาร โดยมีผู้แทนจากชุมชน* เข้าร่วมเป็นกรรมการ และมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง</p> <p>* เช่น ผู้แทนองค์กรชุมชน สถานศึกษา ผู้ปกครอง ฯลฯ ร่วมเป็นกรรมการศูนย์ฯ ทั้งนี้ อาจรวมหรือไม่รวมถึงการบริหารด้านการเงิน</p>
1.1.6	<p>ศูนย์ฯ มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานศูนย์เด็กเล็กโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลศูนย์เด็กเล็กอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง</p>

1.1.7	ศูนย์มีการนำผลการประเมินไปพิจารณาประกอบการจัดทำ/ปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษารวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชน และท้องถิ่น
1.1.8	ศูนย์มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การบริหารจัดการบุคลากร

ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
1.2.1	คุณวุฒิ/คุณสมบัติ หัวหน้าศูนย์ ฯ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี
1.2.2	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย และไม่เป็นโรคติดต่อ* กรณีมีวุฒิการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรีต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี และมีประสบการณ์การทำงานด้านเด็กปฐมวัยมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี หรือได้รับการฝึกอบรมการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพิ่มเติม** * เช่น วัณโรค โรคเรื้อน เท้าช้าง ไทฟอยด์ **การเข้ารับการศึกษานอกหลักสูตรการศึกษา/การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย อย่างน้อย 420 ชั่วโมง เช่น หลักสูตรของสถาบันการศึกษา ส่วนราชการ
1.2.3	หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงทุกคนได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย* อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง * หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ระยะสั้น/เข้มข้นโดยต้องมีหลักสูตรการศึกษาหรือหลักสูตรการฝึกอบรม
1.2.4	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีสุขภาพจิตที่ดี ได้รับสวัสดิภาพด้านการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปี การประกันสังคม
1.2.5	อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม ดังนี้ - เด็กอายุ 2-3 ปี มีครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง 1 คน ต่อเด็กจำนวน 7 - 10 คน - เด็กอายุ 3 ปีขึ้นไปมีครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง 1 คน ต่อเด็กจำนวน 10 - 15 คน

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 1.3 การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก

ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
(ก) สภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร	
1.3.1	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์ฯ มีความสะอาด ร่มรื่น แข็งแรง ปลอดภัย

	ตั้งอยู่ห่างจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษและพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย* * บริเวณที่ขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ และเสียงที่มากเกินไป (หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกัน อุบัติภัย ตามมาตรฐานความจำเป็นและเหมาะสม และมีการเตรียมความพร้อมรับ สถานการณ์ฉุกเฉิน)
1.3.2	ศูนย์ฯ มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่น หลากหลาย เพียงพอ เหมาะสม ตามวัย โดยพื้นที่สนามเด็กเล่นควรเป็นพื้นทราย สนามหญ้า หรือยางสังเคราะห์ ตามความเหมาะสมของพื้นที่
1.3.3	เครื่องเล่นภายในศูนย์ฯ ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง อยู่ในสภาพที่ดี การติดตั้งเครื่องเล่นแต่ละชนิดถูกต้อง อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีการตรวจสอบ/ ซ่อมบำรุงเป็นระยะ
1.3.4	ศูนย์ฯ มีการเก็บสำรองน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้อย่างเพียงพอและถูกสุขลักษณะ
1.3.5	ศูนย์ฯ มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ
1.3.6	ศูนย์ฯ มีการจัดมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก
(๗) สภาพแวดล้อมภายในอาคาร	
1.3.7	การจัดพื้นที่ภายใน ควรสอดส่องดูแลพื้นที่ภายในอาคารของศูนย์ฯ สะอาดเหมาะสมแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีกลิ่นอับ ทางเดินและพื้นที่จัดกิจกรรมปลอดภัยไม่มีสิ่งกีดขวาง พื้นด้วยวัสดุที่ปลอดภัย และมีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม
1.3.8	จัดให้มีพื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก* มีอัตราส่วน 2 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน เป็นอย่างน้อย * ตามความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ในแต่ละกิจกรรม
1.3.9	จัดพื้นที่ภายในห้องเรียนให้มีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กอย่างน้อย 5 มุม พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม
1.3.10	อาคารของศูนย์ฯ มีพื้นที่สำหรับเด็กนอนพักผ่อนอย่างเหมาะสม เครื่องนอน ประจำตัวเด็กสะอาด และเพียงพอสำหรับเด็กทุกคน
1.3.11	ศูนย์ฯ มีการจัดห้องพยาบาลหรือที่พักสำหรับเด็กป่วย
1.3.12	ครุภัณฑ์สำหรับเด็ก และครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีจำนวนเพียงพอ

1.3.13	เครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น หวี แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว ประจำตัวเด็ก สะอาด และมีครบสำหรับเด็กทุกคน
1.3.14	สุขอนามัยด้านอาหาร สถานที่เตรียมอาหาร และปรุงอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะมีการปกคลุมอาหารที่พร้อมบริโภคขณะขนส่ง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการจ้างเหมาผู้ประกอบการอาหารจัดส่งมาจากภายนอก) และมีการตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน* * ให้มีผู้รับผิดชอบตรวจสอบ
1.3.15	อุปกรณ์และภาชนะที่ใช้อาหาร ทำด้วยวัสดุปลอดภัย และมีการทำความสะอาดภาชนะ และจัดเก็บอย่างเหมาะสม
1.3.16	ผู้จัดเตรียมอาหารและผู้ปรุงอาหารมีสุขภาพดี ปฏิบัติงานอย่างถูกสุขลักษณะ* สวมผ้ากันเปื้อน หมวกคลุมผมทุกครั้งที่ประกอบอาหาร และต้องได้รับการอบรมความรู้ด้านโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง * ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีและมีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของกรมอนามัย
1.3.17	ห้องน้ำ ห้องส้วมของศูนย์ฯ สะอาด ไม้ลื่น มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก โถส้วมมีขนาดพอเหมาะกับตัวเด็ก* และมีจำนวนเพียงพอ มีอ่างล้างมืออยู่ในระดับที่พอเหมาะกับตัวเด็กและมีสบู่ล้างมือสำหรับเด็ก * หากมีขนาดไม่พอเหมาะกับตัวเด็ก ต้องมีอุปกรณ์เสริม
1.3.18	ภายในอาคารมีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ
ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 1.4 มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	
ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
1.4.1	มีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก* * ได้แก่ ความปลอดภัยของอาคาร ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ระบบป้องกันภัยจากบุคคล ระบบฉุกเฉินความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความปลอดภัยด้านอาหาร ความปลอดภัยจากสัตว์ต่างๆ ความปลอดภัยในการเดินทาง (กรณีที่ศูนย์ฯ จัดรถรับ-ส่ง)
1.4.2	มีระบบรองรับเหตุฉุกเฉิน หรือระบบป้องกันภัย มีการจัดทำแผนและซักซ้อมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่นกรณีเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม พายุสีนามิ - มีการซ้อมอพยพเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

	<ul style="list-style-type: none"> - มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่มองเห็นได้ชัดเจน หยิบใช้ได้สะดวก มีสภาพพร้อมใช้งาน ได้ตลอดเวลา และครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงต้องใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ถูกต้อง - มีการติดหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โรงพยาบาล เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน วัด กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
1.4.3	<p>มีการสำรวจและค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายทั้งภายใน และภายนอกอาคาร ศูนย์เด็กเล็กเป็นระยะ เพื่อป้องกันและแก้ไขมิให้เกิดอันตรายแก่เด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - บริเวณโดยรอบหากมีแม่น้ำ สระน้ำ บ่อน้ำ คลอง ต้องทำรั้วกั้นล้อมรอบบริเวณที่อาจเกิดอันตราย - กรณีภายในศูนย์มีอ่างน้ำ โถงเก็บน้ำ ควรมีฝาปิดที่สามารถป้องกันการพลัดตกลงไปของเด็กได้
1.4.4	มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและพาหะนำโรค
1.4.5	<p>มีมาตรการในการรับ/ส่งเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ปกครองลงลายมือชื่อไว้เป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้งเพื่อป้องกันการลักพาตัวเด็ก - ที่จุดรับ/ส่งเด็ก หรือผู้มาติดต่อ อยู่ห่างจากตัวอาคารพื้นที่กิจกรรมของเด็กในระยะที่ปลอดภัย - กรณีที่เด็กและผู้ปกครองต้องโดยสารเรือมารับ/ส่ง ต้องมีชูชีพสวมให้เด็กทุกคน ทุกครั้งในการรับ-ส่งเด็ก - กรณีที่เด็กและผู้ปกครองเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ต้องมีหมวกนิรภัย (หมวกกันน็อก) สำหรับเด็ก - กรณีศูนย์ฯ จัดรถรับ-ส่งเด็ก <ol style="list-style-type: none"> 1) สภาพรถรับ ส่ง เด็ก ควรอยู่ในสภาพที่ดี ถูกต้องตามระเบียบของกรมการขนส่งทางบก 2) คนขับรถมีสุขภาพดี ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 3) มีผู้ดูแลเด็กประจำรถ

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
1.5.1	<p>การมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย</p> <p>มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างพ่อแม่ หัวหน้าศูนย์ ครู ผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง*</p> <p>* กรณีไม่ได้จัดเป็นภาคเรียน ต้องมีการจัดกิจกรรมฯ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง</p>

1.5.2	มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชนในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่างๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ
1.5.3	มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูที่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก
1.5.4	มีการจัดศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งความรู้บริการชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็ก

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ และดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันของผู้บริหารศูนย์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้

การบริหารงานอย่างเป็นระบบ คือ การจัดทำแผนพัฒนา และดำเนินงานตามแผน โดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย จัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ และมีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร รวมถึงมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์

การบริหารจัดการบุคลากร คือ กระบวนการบริหารจัดการทั้งหมดเกี่ยวกับคนหรือบุคลากร ที่จะสามารถปฏิบัติงานให้ก่อเกิดประโยชน์อย่างพอเพียงในการทำภารกิจและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดนับแต่เริ่มต้นเข้าสู่องค์กรจนกระทั่งพ้นจากหน้าที่

การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก คือ การจัดอาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอก และสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น แข็งแรง ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก คือ การกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก ระบบรองรับเหตุฉุกเฉิน หรือระบบป้องกันภัย มีการจัดทำแผนและซักซ้อมป้องกันการเกิดไฟไหม้ อุบัติภัยและภัยธรรมชาติต่างๆ และมาตรการในการรับส่งเด็ก

การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน การสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการจัดศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งความรู้บริการชุมชน

จากการศึกษา มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก มี 5 ตัวบ่งชี้ ในเอกสาร มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน (2555, หน้า 3-9) ผู้วิจัยจึงมาประยุกต์และสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

2) การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก โดยให้ครบ 4 สาระตามหลักสูตร คือ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก โดยให้สอดคล้องกับบริบทของศูนย์เด็กเล็กเพื่อพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม

และสติปัญญา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555, หน้า 3-29) ดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็ก

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจ-อารมณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็ก	
ชื่อ	เกณฑ์การพิจารณา
2.1.1	ร้อยละของผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดทำแผนการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้* และดำเนินการตามแผนฯ เพื่อพัฒนาความสามารถตามวัยของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล * การจัดทำแผนการจัดการจัดการกระบวนการที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก โดยให้ครบ 4 สาระ ตามหลักสูตร คือ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก โดยให้สอดคล้องกับบริบทของศูนย์เด็กเล็ก
2.1.2	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดหา ผลิต และใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านอย่างเหมาะสม
2.1.3	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ได้รับการนิเทศ* กำกับ ติดตาม ประเมินผลตามแผนจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ * การได้รับการแนะนำจากบุคลากร เช่น นักวิชาการศึกษา/นักพัฒนาชุมชน/เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน/นักพัฒนาการเด็ก/นักพัฒนาสังคม/ศึกษานิเทศก์/นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรภายในศูนย์และอื่น ๆ
2.1.4	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง สามารถสังเกตพฤติกรรมของเด็กและประเมินพัฒนาการเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง
2.1.5	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง สามารถให้การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา และ/หรือส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ กรณีที่มีปัญหา
2.1.6	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดทำผลพัฒนาการเด็กและข้อมูลสำหรับการส่งต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น
2.1.7	การสร้างความสัมพันธ์ทางบวกกับเด็กและครอบครัวร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและผู้ปกครอง มีจิตใจมั่นคง ควบคุมอารมณ์ได้ มีความ

	เป็นมิตรกับเด็กและผู้ปกครอง
2.1.8	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก
ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	
ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
2.2.1	<u>ด้านโภชนาการ</u> ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงดูแลให้เด็กรับประทานอาหาร ครบ <u>5 กลุ่มอาหาร*</u> * อาหารหลัก 5 หมู่
2.2.2	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงดูแลให้เด็กดื่มนมและน้ำสะอาด อย่างเพียงพอ
2.2.3	<u>ด้านสุขนิสัยและสุขภาพกาย</u> ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อแขน ขา และลำตัวด้วยการออกกำลังกาย และการเล่นกลางแจ้ง การพัฒนากล้ามเนื้อตา กล้ามเนื้อมือ ประสาทสัมผัสขั้นระหว่างมือ และตา ด้วยกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการเคลื่อนไหว เกมการศึกษา การเล่นตามมุม กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมเสรี
2.2.4	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงฝึกสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่น
2.2.5	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงดูแลให้เด็กได้นอนพักผ่อนกลางวัน อย่างน้อย 1-2 ชั่วโมง/วัน
2.2.6	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงตรวจสอบสุขภาพอนามัยประจำวันของเด็กทุกคน
2.2.7	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงตรวจสอบสุขภาพของเด็กทุกปี โดยครอบคลุมถึงสุขภาพฟัน สายตา หู วัคซีนิว อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือนุเคราะห์ทางการแพทย์
2.2.8	เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ โดยชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงทุก 3 เดือน และประเมินโดยใช้ กราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโต
ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจ – อารมณ์	
ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
2.3.1	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดกิจกรรมส่งเสริมลักษณะนิสัยให้เด็กได้แสดงพฤติกรรม อารมณ์และความรู้สึกด้านศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและได้สัมผัสกับธรรมชาติ
2.3.2	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กรู้จักอดทน รอคอย และมี

	ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น
2.3.3	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัด* * อาจรวมถึงการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และมุมเสริมประสบการณ์ที่หลากหลาย โดยให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรม
2.3.4	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าแสดงออก ง่าย แจ่มใส
ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	
ชื่อ	เกณฑ์การพิจารณา
2.4.1	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ส่งเสริมให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ขยัน ประหยัด ความซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ
2.4.2	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา ของห้องเรียนและศูนย์เด็กเล็ก
2.4.3	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้การเป็นผู้นำผู้ตาม และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2.4.4	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรมตามบริบท วัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณี ภูมิปัญญาไทย และหลักศาสนา
2.4.5	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงปลูกฝังให้เด็กรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 2.5 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	
ชื่อ	เกณฑ์การพิจารณา
2.5.1	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงเด็ก จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
2.5.2	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะ ด้าน การสังเกต การจำแนกและการเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เวลา ผ่าน ประสาทสัมผัส ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
2.5.3	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้าน การคิด และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามวัย
2.5.4	ร้อยละของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง จัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
2.5.5	ร้อยละของผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงเด็ก จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้านการ ใช้ภาษาในการสื่อความหมาย ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเหมาะสมตามวัย

3) **คุณภาพเด็ก** หมายถึง เด็กมีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เหมาะสมกับวัย ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายและสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 เด็กมีพัฒนาการทางด้านจิตใจ-อารมณ์ สังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 เด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2555, หน้า 3-29)

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 3.1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายและสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตน	
ชื่อ	เกณฑ์การพิจารณา
3.1.1	<p>เด็กมีร่างกายเจริญเติบโตสมวัย เช่น เด็กมีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์* ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>* เด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงที่เมื่อบันทึกลงในกราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิงของการเจริญเติบโตแล้วอยู่ในช่วงตามเกณฑ์ของอายุ และเพศ และมีการเติบโตที่เหมาะสม</p>
3.1.2	<p>เด็กมีร่างกายแข็งแรง สามารถทรงตัวได้ดี* และสามารถประสานสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของร่างกาย** เช่น การหยิบจับ สิ่งของ การเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>* การเคลื่อนไหว ทรงตัวตามพัฒนาการเด็กตามแต่ละช่วงวัย เช่น กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ</p> <p>** การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและตา ตามพัฒนาการเด็กตามแต่ละช่วงวัย เช่น การหยิบจับดินสอ พู่กัน ช้อน หรืออุปกรณ์อื่นให้ถูกวิธี (3 ขวบครึ่ง – 4 ขวบ) การร้อยลูกปัด กิจกรรมศิลปะ การเล่นเกมการศึกษา ต่อบล็อกในการเล่นตามมุมประสบการณ์</p>
3.1.3	<p>เด็กมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพตนเอง ได้แก่ แปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน ใช้ช้อนกลาง ล้างมือบ่อยๆ ปิดปากเวลาไอหรือจาม รู้จักทิ้งขยะให้ถูกที่ และรู้จักช่วยเหลือตัวเอง*</p> <p>* ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละของเด็กที่แปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน - ร้อยละของเด็กที่ล้างมือหลังการทำกิจกรรม หลังเข้าห้องน้ำ และก่อนรับประทานอาหาร อย่างถูกวิธีโดยมีผู้แนะนำ และฝึกให้เด็กล้างเองให้ถูกต้องในช่วงอายุ 4 ขวบ - ร้อยละของเด็กที่มีผ้าปิดปาก เวลาไม่สบาย ไอ หรือจาม - ร้อยละของเด็กที่ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้

	- ร้อยละของเด็กที่รู้จักช่วยเหลือตัวเอง เช่น การแต่งตัว การถอดถุงเท้า รองเท้า การรับประทานอาหาร การบอกเมื่อต้องการเข้าห้องน้ำ
3.1.4	<p>เด็กรู้จักระวังอุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่น* เช่น ไม่คุยหรือเล่นระหว่างรับประทานอาหาร ไม่เอามือไปแหย่ปลั๊กไฟ</p> <p>* - อุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่น เช่น เด็กวิ่งชนกัน ผลักเพื่อน การเล่นที่รุนแรง การเล่นในที่เสี่ยงอันตราย บนบันไดที่สูง ระเบียง บ่อน้ำ</p> <p>- การขึ้น ลงบันได ด้วยความระมัดระวัง เช่น การจับราวบันไดขณะขึ้นลง การเดินขึ้นลง ขีดขวา</p>

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 3.2 เด็กมีพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม

ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
3.2.1	<p>เด็กมีปฏิสัมพันธ์* กับผู้อื่นได้เหมาะสมตามวัย รู้จักอดทนรอคอย**</p> <p>* ปฏิสัมพันธ์ คือ สื่อสารพูดคุยด้วยท่าทางกาย และวาจาได้ การยิ้ม การทักทาย กล่าวพูด กล่าวคุยตามวัย เข้าใจสัญญาณการสื่อสารของผู้ใหญ่ สนใจและร่วมกิจกรรมกับเพื่อน เช่น การเล่นร่วมกัน เล่นสมมติได้</p> <p>** การอดทนรอคอย เช่น การเข้าแถวตามลำดับ การทำตามคำสั่ง ระเบียบ สถานที่</p>
3.2.2	<p>เด็กมีความมั่นใจ กล้าแสดงออก ไร่แรง แจ่มใส มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น*</p> <p>* - เด็กมีความมั่นใจ ไม่กลัว มีเหตุผล กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม</p> <p>- เด็กมีความไร่แรง แจ่มใส ชอบเล่นกับเพื่อน ไม่กลัวเพื่อนไม่แกล้งเพื่อน</p> <p>- เด็กแสดงการยอมรับชื่นชมความสามารถ และผลงานของผู้อื่น เช่น ปรบมือให้เพื่อน ชมเชยเพื่อน</p>
3.2.3	<p>เด็กมีความสนใจและร่วมกิจกรรม* ด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว</p> <p>* เด็กมีความสนใจและร่วมกิจกรรม เช่น มีความกระตือรือร้นในการเล่นร่วมกัน การเล่นสมมติ กิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรีการเคลื่อนไหว หรือการร่วมกิจกรรมอื่นที่เหมาะสมตามวัย</p>

ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 3.3 เด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่พึงประสงค์

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง ขยัน ประหยัด ความซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา วัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นไทย และหลักศาสนาที่นับถือ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
-----	-----------------

3.3.1	<p>เด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 8 ประการ* ของกระทรวงศึกษาธิการในด้าน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ</p> <p>* ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขยัน เช่น ทำกิจกรรมที่คร่อมอบหมายให้สำเร็จ เล่นให้จบกระบวนการหรือสำเร็จ มีความกระตือรือร้น - ประหยัด เช่น ปิดน้ำ รินน้ำเฉพาะที่พอดื่ม ทานข้าว ต้มนมให้หมดไม่เหลือทิ้ง ใช้ของไม่ทิ้งขว้าง หรือช่วยตรวจสอบการปิดน้ำ - ซื่อสัตย์ เช่น รู้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเอง และเป็นของผู้อื่น ไม่นำของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่พูดปด - มีวินัย เช่น เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ ไม่ทำลายของรักษาของ ทำตามข้อตกลงได้ - สุภาพ เช่น การแสดงความเคารพ ไหว้ กล่าวคำสวัสดิ์ ขอบคุณ ขอโทษ ใช้คำพูดที่สุภาพ - สะอาด เช่น ทิ้งขยะเป็นที่ แปรงฟัน ล้างมือ รักษาความสะอาดของร่างกายหลังทำกิจกรรมต่างๆ - สามัคคี เช่น ร่วมมือกันทำกิจกรรมให้สำเร็จ - มีน้ำใจ เช่น รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปัน รู้จักการ เห็นอกเห็นใจให้เหมาะสมตามวัย ให้กำลังใจผู้อื่น รู้จักชื่นชมยินดีกับผู้อื่น
3.3.2	<p>เด็กสามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของห้องเรียนและศูนย์เด็กเล็ก*</p> <p>* - เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียน</p> <p>- เด็กปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ กติกาของศูนย์ฯ</p>
3.3.3	<p>เด็กมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นความเป็นไทย และหลักศาสนาที่นับถือ*</p> <p>* - เด็กสามารถปฏิบัติตามหลักของศาสนา เบื้องต้น เช่น สวดมนต์ตามหลักศาสนา ละหมาด ไปโบสถ์</p> <p>- การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การสักรวมเมื่ออยู่ในวัด รู้จักหลักศาสนาและเคารพในความแตกต่างของศาสนา</p> <p>- การร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และในวันสำคัญการละเล่นพื้นบ้าน</p>
3.3.4	<p>เด็กกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามวิถีของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข*</p> <p>* - รู้จักสิทธิและหน้าที่ รับฟังความเห็นของผู้อื่น</p> <p>- รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง รู้จักขอบเขตของตนเองและผู้อื่น</p>

	- การถวายเป็นความเคารพ ยืนตรงเคารพธงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี
ชื่อตัวบ่งชี้ที่ 3.4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา	
พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง การรู้จักสังเกต การรับรู้ เข้าใจเหตุและผล การจดจำ การคิด การใช้ภาษา การลงมือปฏิบัติ การแก้ปัญหา มีจินตนาการสร้างสรรค์ สร้างความคิดรวบยอดให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะพื้นฐานเพื่อการอ่านออกเขียนได้ และการคิดคำนวณได้เหมาะสมตามวัย	
ข้อ	เกณฑ์การพิจารณา
3.4.1	<p><u>เด็กมีทักษะ*</u> ด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนกและการเปรียบเทียบ จำนวน เวลา มิติสัมพันธ์ ☐ (พื้นที่/ระยะ)</p> <p>* <u>เด็กมีทักษะ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการคิด เช่น มีสติตระหนักรู้ตัวที่กำลังทำอะไร จะทำอะไร และควรทำอะไร การตอบคำถาม ปริศนาคำทาย คิดแก้ปัญหาตามสถานการณ์ ฝึกให้เด็กคิดตามสถานการณ์ - การใช้ภาษา เช่น การสื่อสารด้วยภาษาได้เหมาะสมตามวัย การพูดคำคล้องจอง - การสังเกต จำแนก และการเปรียบเทียบ เช่น ขนาด สี รูปร่าง รูปทรง การจัดกลุ่ม ความแตกต่างของตัวอักษรใหญ่-เล็ก มาก-น้อย ใกล้-ไกล สั้น-ยาว บน-ล่าง - จำนวน เช่น การนับ - เวลา เช่น กลางวัน กลางคืน เวลานอน เวลารับประทานอาหาร - มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เช่น การต่อบล็อก รู้จักรูปทรง การคาดคะเนระยะทาง ใกล้-ไกล
3.4.2	<p><u>เด็กมีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว*</u></p> <p>* - เด็กสามารถบอกชื่อ นามสกุลตัวเอง รู้จักเพศตนเอง รู้จักร่างกาย และการดูแลร่างกายให้สะอาด และปลอดภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กสามารถบอกบุคคลในครอบครัวได้ โดยใช้ภาษาถิ่นรู้จักบุคคลสำคัญ ครู โรงเรียน สถานที่แวดล้อม บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน - เด็กต้องรู้จักสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต กลางวัน กลางคืน ฤดูกาล วงจรชีวิตตามธรรมชาติ - เด็กต้องรู้จักสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ถนน สะพาน คอมพิวเตอร์ ของเล่น
3.4.3	<p><u>เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์*</u></p> <p>* - จินตนาการ เช่น การเล่นบทบาทสมมติ ทำทางการเคลื่อนไหว สีส้าประกอบ เพลง กิจกรรมเข้าจังหวะ</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ความคิดสร้างสรรค์ เช่น การแสดง งานศิลปะ งานประดิษฐ์ - คิดสร้างผลงานที่แปลกใหม่ เช่น การทำท่าทางตามความคิด การต่อเติมภาพให้มีความหลากหลาย
3.4.4	<p>เด็กมีความสามารถในการอ่านได้เหมาะสมตามวัย*</p> <ul style="list-style-type: none"> * - เด็กสนใจ หยิบอ่าน พลิกดู หนังสือ - เด็กสามารถอ่าน หรือ อธิบายภาพในหนังสือได้ - เด็กสามารถพลิกดู เปิดหน้าหนังสือได้อย่างถูกต้อง - เด็กท่องคำคล้องจองสั้น ๆ ได้ตามวัย - สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างตัวอักษรได้

เป้าหมายสำคัญการนำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม คือ ให้เด็กในศูนย์เด็กเล็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพด้วยมาตรฐานขั้นต่ำที่เท่าเทียมกันทั่วประเทศ ซึ่งมีความสอดคล้องกับระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติหรือการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมาตรฐานจะเป็นเครื่องมือพื้นฐานของการประกันคุณภาพภายในของศูนย์เด็กเล็ก โดยศูนย์ฯ สามารถนำใช้ประเมินตนเอง (Self-Assessment) เพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงการดำเนินการของตนเอง (Self-Improvement) โดยความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์ฯ และหน่วยงานที่กำกับดูแลศูนย์ฯ อันเป็นการเตรียมความพร้อมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่จะต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาให้ครบภายในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2555 - 2559)

กล่าวโดยสรุป สำคัญที่สุดที่จะผลักดันให้ศูนย์เด็กเล็กมีการพัฒนาระดับเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน ทั้งเรื่องการสนับสนุนของคนในชุมชน การสนับสนุนวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่น และความตั้งใจ การดูแลเอาใจใส่ ความทุ่มเทของผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์ ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้เพื่อเป็นสถานที่เตรียมพร้อมด้านสมอง สุขภาพ และวินัยของเด็กไทยเพื่อกลายเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลเสื่อไกก้อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอลำปำ มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 20 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านศาลา หมู่ 2 บ้านสนาม หมู่ 3 บ้านบูรพาประชาราษฎร์ หมู่ 4 บ้านสารคามพัฒนา หมู่ 5 บ้านหนองกุ้ง หมู่ 6 บ้านดงน้อย หมู่ 7 บ้านไถ่หมู่ หมู่ 8 บ้านหนองผือ หมู่ 9 บ้านไถ่กลาง

หมู่ 10 บ้านเสือโก้ หมู่ 11 บ้านเสือโก้ หมู่ 12 บ้านหัวฝาย หมู่ 13 บ้านโนนแก่น้อย หมู่ 14 บ้านป่าเรไร หมู่ 15 บ้านดอนสวรรค์ หมู่ 16 บ้านธาราทิพย์ หมู่ 17 บ้านไถ่ฟ้า หมู่ 18 บ้านเครือวัลย์ หมู่ 19 บ้านเสือโก้ และหมู่ 20 บ้านเสือโก้

2.4.2 อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ต.หนองแสน อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม

ทิศใต้ ติดกับ ต.หนองไฮ อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ศรีสมเด็จ อ.ศรีสมเด็จ จ.ร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.ขามป้อม อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม

2.4.3 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 10,376 คน และจำนวนหลังคาเรือน 2,118 หลังคาเรือน

2.4.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

องค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่การรับผิดชอบ 8 แห่งคือ 1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านศาลา 2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดงน้อย 3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสนาม 4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดดิกขมฉวีวรรณ บ้านเสือโก้ 5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหัวฝาย 6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองผือ 7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองกุง และ 8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไถ่ฟ้า

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วุฒิพงษ์ ทองเพชร (2551, หน้า 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเรื่อง การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยน้อยไปหามากได้ดังนี้ คือ ปัญหาการบริหารงานบุคคล ปัญหาการบริหารงานทั่วไป ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนการสอน ปัญหาระบบการบริหารและการจัดการ และปัญหาการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาณุพงศ์ ผดุงวงศ์ (2552, หน้า 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาการบริหารจัดการและปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ส่วนการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับดี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการ บริหารงานวิชาการ แต่ปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ มีข้อจำกัดใน เรื่องงบประมาณ อาคารสถานที่ที่ไม่เหมาะสม และผู้ดูแลเด็กเล็กขาดทักษะของการเป็นผู้ดูแลเด็กเล็ก สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาอยู่ในระดับดี

ทัศนะ สีวะรมณ์ (2553, หน้า 74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษา คือ 1.กลุ่ม ผู้บริหาร พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายการศึกษา ด้านบุคลากร ด้าน งบประมาณ ด้านความโปร่งใส ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสานงาน ด้านการวางแผน เพราะกลุ่ม ผู้บริหารนั้นยังไม่มี ความมั่นใจในเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายการกระจาย อำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย 2. ผลการศึกษาในกลุ่มผู้ปกครอง พบว่าทั้งในด้านบุคลากร ด้านความโปร่งใส ด้านประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน และด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองยังไม่มี ความเชื่อมั่นในครูที่เลี้ยงที่ส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานของผู้บริหารเอง แม้จะ ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัย

เบญจวรรณ ศรีศรี (2553, หน้า 59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูนจังหวัดพิจิตรทั้ง 6 ด้านจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูนจังหวัดพิจิตรทั้ง 6 ด้านจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนิด หอมเมือง (2554, หน้า 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : กรณีศึกษาองค์กรการบริหารส่วนตำบลดอนเตย อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบปัญหาที่สำคัญคือ บุคลากรครู ผู้ดูแลเด็ก ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองตลอดทั้งไม่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่ตรงสาขาปฐมวัย ดังนั้นจึงขาดความสามารถจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ไม่เข้าใจหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยเท่าที่ควร จึงขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ส่วนผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ให้ความสนใจในการวางแผน นโยบายการบริหารพัฒนาศูนย์เท่าที่ควร อีกทั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินการบริหารพัฒนา มีจำกัดและน้อยมาก ประกอบกับสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวก สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่คับแคบไม่เหมาะสมที่บ่งบอกถึงความไม่ปลอดภัย

จุฬารรณ สุทธิพันธ์ (2555, หน้า 49) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมอนามัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลแม่ยม ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ($\mu=3.83$) ในเรื่อง ครูมีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และดูแลเด็ก รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ($\mu=3.73$) ในเรื่อง เด็กทุกคนได้รับการประเมินภาวะโภชนาการโดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและคุณภาพของนมที่เด็กได้ดื่ม ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ($\mu=3.70$) ในเรื่อง การส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกตามความสามารถและความถนัดของตนเอง เช่น ร้องเพลง กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($\mu=3.63$) ในเรื่อง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็นและรับนโยบายต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย ($\mu=3.58$) ในเรื่อง น้ำดื่ม น้ำใช้ สะอาดและด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=3.57$) ในเรื่อง บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมภายในสะอาดปลอดภัย และตัวอาคารมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย ตามลำดับ

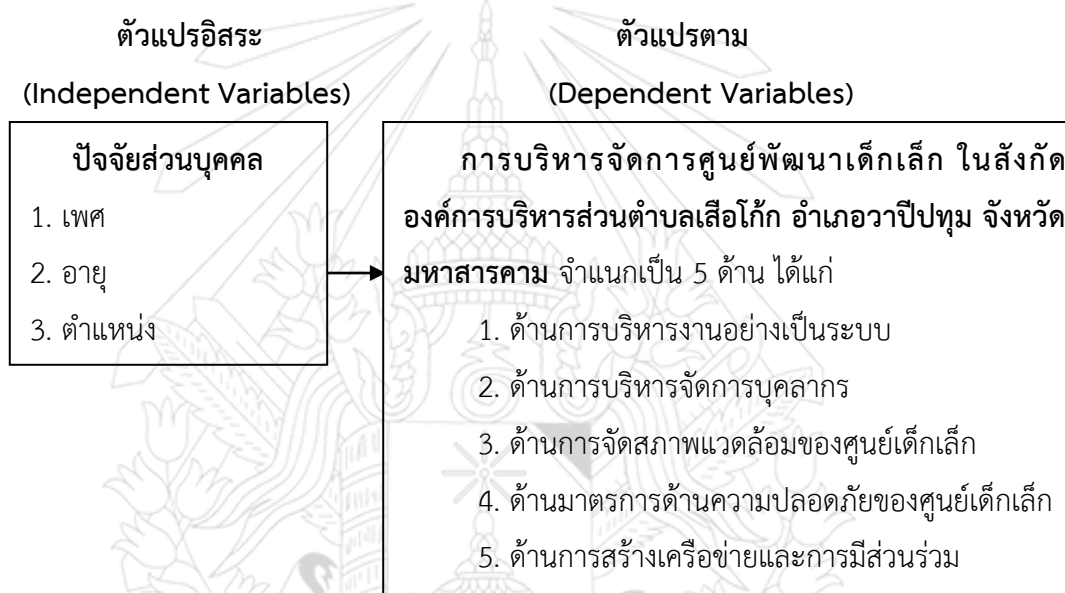
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องนี้ได้ว่า ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริม

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติให้เด็กเรียนรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการสรุปกรอบแนวคิดและนำไปใช้ในการอภิปรายผลต่อไป

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำแนวคิด มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน (2555, หน้า 3-9) ในเอกสาร มาประยุกต์และสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 90 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 24 คน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวนรวมทั้งสิ้น 114 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 88 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้การเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43) และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือมี 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ และสถานภาพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วพิจารณาสร้างแบบสอบถามขึ้น

2. ร่างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าจากคำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด และจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. นำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปริญญาสาหรณิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้เทคนิค IOC ได้ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 - 1.00 เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประกอบด้วย

1) ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน ตำแหน่ง กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) ดร.ประพิศ โบราณมูล ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ ศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นางปัญญาพร รอมสุข ตำแหน่ง นักบริหารงาน ระดับ 8 รักษาการหัวหน้าส่วนการศึกษารององค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

4. นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายตามข้อเสนอแนะ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไฮ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ มาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ระหว่างคะแนนแต่ละข้อ กับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23-0.84 แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .87

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว ไปพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงให้สมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวางแผนและปฏิบัติการดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอริยธรรมาวาส ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ผู้วิจัยได้ติดต่อกับครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนัดแนะและชี้แจง และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง โดยแจกแบบสอบถามให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับคืนมาและเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนดค่าคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) ดังนี้

ระดับมากที่สุด	หมายถึง	5	คะแนน
ระดับมาก	หมายถึง	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	หมายถึง	3	คะแนน
ระดับน้อย	หมายถึง	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	หมายถึง	1	คะแนน

2. นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมาย เป็นรายด้านและรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ t-test และ One-way ANOVA หรือ F-test

4. วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

5. นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) หาค่าความเที่ยงตรง IOC คำนวณจากสูตร (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545, หน้า 159) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$ แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
	N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 117) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	s_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.6.2 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก คำนวณจากสูตร (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545, หน้า 169)

ดังนี้

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	อำนาจจำแนก
	x	แทน	คะแนนแต่ละข้อ
	y	แทน	คะแนนรวมทั้งฉบับ
	N	แทน	จำนวนผู้ให้ข้อมูลหรือกลุ่มต่างๆ

3.6.3 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 122) ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 124) ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคน

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 126) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	X ²	แทน	ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคน
	Σ	แทน	ผลรวม

4) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระแก่กัน (Independent) คำนวณจากสูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, หน้า 180) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	$\bar{X}_1 \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	$S_1^2 S_2^2$	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	$n_1 n_2$	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) ค่า F-test (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป คำนวณจากสูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, หน้า 195) ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
MS_b แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม” เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)
p - values	แทน	ความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Probability)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ และตำแหน่ง ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างเพศ และสถานภาพ และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้ทดสอบระหว่างอายุ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และตำแหน่ง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	35	39.77
หญิง	53	60.23
รวม	88	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	16	18.18
31-40 ปี	52	59.09
41 ปีขึ้นไป	20	22.73
รวม	88	100.00
ตำแหน่ง		
ครูผู้ดูแลเด็ก	24	27.27
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	64	72.73
รวม	88	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 60.23 และเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 39.77 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 รองลงมา มีอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 มีตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 และมีตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน (n = 88)

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	3.90	0.87	มาก	2
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	3.92	0.96	มาก	1
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	3.84	0.97	มาก	4
4. ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	3.85	1.01	มาก	3
5. ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	3.83	0.95	มาก	5
เฉลี่ย	3.87	0.95	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก และด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ โดยรวมและรายข้อ (n = 88)

ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนพัฒนา และมีการดำเนินงานตามแผน โดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย	3.92	1.21	มาก	3
2. ศูนย์ฯ มีแผนพัฒนาตามกรอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดหรือนโยบายของรัฐ	3.86	0.96	มาก	4
3. ศูนย์ฯ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นลายลักษณ์อักษร	3.74	1.00	มาก	8
4. ศูนย์ฯ มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.16	0.80	มาก	1
5. ศูนย์ฯ มีคณะกรรมการบริหาร โดยมีผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ และมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.81	0.97	มาก	6
6. ศูนย์ฯ มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานศูนย์เด็กเล็กโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลศูนย์เด็กเล็กอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.80	0.93	มาก	7
7. ศูนย์ฯ มีการนำผลการประเมินไปพิจารณาประกอบการจัดทำ/ปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษารวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น	4.04	1.06	มาก	2
8. ศูนย์ฯ มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.83	0.96	มาก	5
เฉลี่ย	3.90	0.87	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร รองลงมา ได้แก่ ศูนย์ฯ มีการนำผลการประเมินไปพิจารณาประกอบการจัดทำ/ปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษารวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชน และท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการ และระบบสารสนเทศ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นลายลักษณ์อักษร ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการบุคลากร โดยรวมและรายข้อ (n = 88)

ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. หัวหน้าศูนย์ฯ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอก อนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.90	0.92	มาก	4
2. ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย และไม่เป็นโรคติดต่อและได้รับการฝึกอบรมการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพิ่มเติม	3.92	1.01	มาก	3
3. หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงทุกคนได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง	3.87	0.98	มาก	5
4. ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปี การประกันสังคม	3.95	0.98	มาก	2

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
5. อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยเหมาะสม	3.98	0.93	มาก	1
เฉลี่ย	3.92	0.96	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยเหมาะสม รองลงมา ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ได้รับสวัสดิการ ด้านการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปีการประกันสังคม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงทุกคนได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมและรายข้อ (n = 88)

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์ฯ มีความสะอาดร่มรื่น แข็งแรง ปลอดภัย ตั้งอยู่ห่างจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษและพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย	3.86	1.02	มาก	4
2. ศูนย์ฯ มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่นหลากหลายเพียงพอ เหมาะสมตามวัย	3.93	0.98	มาก	1

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
3. เครื่องเล่นภายในศูนย์ฯ ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย แข็งแรง อยู่ในสภาพที่ดี และมีการตรวจสอบ/ซ่อมบำรุงเป็นระยะ	3.86	1.04	มาก	5
4. ศูนย์ฯ มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ	3.85	1.00	มาก	6
5. ศูนย์ฯ มีการจัดมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก	3.90	1.00	มาก	3
6. ศูนย์ฯ มีความสะอาดเหมาะสม แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีกลิ่นอับ	3.91	0.89	มาก	2
7. ทางเดินและพื้นที่จัดกิจกรรมปลอดภัยไม่มีสิ่งกีดขวาง พื้นด้วยวัสดุที่ปลอดภัย และมีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม	3.77	0.94	มาก	9
8. ศูนย์ฯ จัดพื้นที่ภายในห้องเรียนให้มีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม	3.72	0.94	มาก	10
9. เครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น หวี แก้วน้ำ แปรงสีฟันผ้าเช็ดตัว ประจำตัวเด็กสะอาด และมีครบสำหรับเด็กทุกคน	3.84	0.93	มาก	7
10. ห้องน้ำ ห้องส้วมของศูนย์ฯ สะอาด ไม่มีกลิ่น มีแสงสว่างเพียงพอ	3.78	0.93	มาก	8
เฉลี่ย	3.84	0.97	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไกก์ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ศูนย์ฯ มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่น หลากหลายเพียงพอ เหมาะสมตามวัย รองลงมา ได้แก่ ศูนย์ฯ มีความสะอาดเหมาะสม แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีกลิ่นอับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ จัดพื้นที่ภายในห้องเรียนให้มีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมและรายข้อ (n = 88)

ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. มีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก เช่น ความปลอดภัยของอาคาร ระบบฉุกเฉินความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความปลอดภัยด้านอาหาร	3.75	1.07	มาก	5
2. มีการจัดทำแผนและซักซ้อมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่นกรณีเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม	3.85	1.01	มาก	3
3. มีการสำรวจและค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายทั้งภายใน และภายนอกอาคารศูนย์เด็กเล็กเป็นระยะเพื่อป้องกันและแก้ไขมิให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	3.79	1.02	มาก	4
4. มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและพาหะนำโรค	3.93	0.95	มาก	1
5. มีมาตรการในการรับ/ส่งเด็ก	3.92	1.00	มาก	2
เฉลี่ย	3.85	1.01	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ แมลงและพาหะนำโรค รองลงมา ได้แก่ มีมาตรการในการรับ/ส่งเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการกำหนดนโยบาย ด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก เช่น ความปลอดภัยของอาคาร ระบบฉุกเฉินความปลอดภัยในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ความปลอดภัยด้านอาหาร ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก้ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ (n = 88)

ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างพ่อแม่ หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.82	0.94	มาก	2
2. มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชนในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่าง ๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ	3.90	0.96	มาก	1
3. มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน และสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก	3.79	0.95	มาก	4
4. มีการจัดศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งความรู้บริการชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็ก	3.80	0.94	มาก	3
เฉลี่ย	3.83	0.95	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก้ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชนในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่าง ๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ รองลงมา ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างพ่อแม่ หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็น	เพศชาย (n = 35)			เพศหญิง (n = 53)			t	p
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
	1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	3.92	0.76	มาก	3.89	0.98		
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	3.94	0.92	มาก	3.90	1.00	มาก	0.11	.91
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	3.90	0.90	มาก	3.78	1.03	มาก	-1.44	.15
4. ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	3.91	0.99	มาก	3.80	1.03	มาก	2.32	.02*
5. ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	3.80	1.03	มาก	3.85	0.88	มาก	-0.73	.47
เฉลี่ย	3.91	0.94	มาก	3.83	0.97	มาก	.12	.98

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น	อายุ					
	ไม่เกิน 30 ปี		31-40 ปี		41 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	3.90	0.90	3.86	0.97	3.95	0.74
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	3.86	1.02	3.92	0.96	3.99	.89
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	3.84	0.98	3.87	0.89	3.81	1.03
4. ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	3.90	0.98	3.80	1.05	3.85	1.00
5. ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	3.87	0.90	3.84	0.95	3.78	1.00
เฉลี่ย	3.88	0.87	3.85	0.98	3.87	1.01

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุไม่เกิน 30 ปี, ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี และช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	0.69	.40
	ภายในกลุ่ม	26.80	85	0.32		
	รวม	27.24	87			
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.50	2	0.25	1.19	.21
	ภายในกลุ่ม	17.85	85	0.21		
	รวม	18.35	87			
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.16	2	0.08	0.57	.82
	ภายในกลุ่ม	11.90	85	0.14		
	รวม	12.06	87			
4. ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	0.29	2	0.14	0.67	.74
	ภายในกลุ่ม	17.85	85	0.21		
	รวม	18.14	87			
5. ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.18	2	0.09	0.47	.70
	ภายในกลุ่ม	16.15	85	0.19		
	รวม	16.33	87			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.24	2	0.12	1.20	.49
	ภายในกลุ่ม	8.50	85	0.10		
	รวม	8.74	87			

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

ความคิดเห็น	ครูผู้ดูแลเด็ก (n = 24)			คณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก (n = 64)			t	p
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	3.86	0.85	มาก	3.95	0.89	มาก	-0.09	.92
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	3.95	0.94	มาก	3.89	0.98	มาก	0.51	.60
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	3.81	1.01	มาก	3.88	0.94	มาก	-1.18	.31
4. ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	3.88	1.03	มาก	3.83	0.99	มาก	0.43	.65
5. ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	3.81	0.98	มาก	3.85	0.92	มาก	-1.35	.26
เฉลี่ย	3.89	0.92	มาก	3.86	0.98	มาก	1.97	.14

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำปำปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำปำปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	ความถี่
1. ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม	18
2. ควรมีการจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการที่ครบถ้วนของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา	6
3. ควรมีการจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและนำไปปฏิบัติจริง	2
4. ควรมีสื่อการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอกับความต้องการของเด็ก	4
ด้านการบริหารจัดการบุคลากร	ความถี่
1. ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ	20
2. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง	8
3. ควรมีการเพิ่มจำนวนผู้ดูแลเด็กให้มากขึ้น เพื่อจะได้ดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง	1
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก	ความถี่
1. ควรจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สวยงาม	4
2. ควรสร้างสนามเด็กเล่นใหม่และเพิ่มเครื่องเล่น	6
ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก	ความถี่
1. ควรมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความเรียบร้อยของอาคารเรียนและเครื่องเล่นสนามอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันอันตราย	5
ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	ความถี่
1. ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำ	2
2. ควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	10

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรกคือ ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนา ศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ และเหมาะสม และควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ของบุคลากรจำแนกตาม เพศ อายุ และตำแหน่ง และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 90 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 24 คน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวนรวมทั้งสิ้น 114 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง 88 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้ t-test (Independent Samples) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.3 สรุปผล

5.4 อภิปรายผล

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 60.23 และเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 39.77 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 รองลงมาคืออายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 มีตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 และมีตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก และด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

เมื่อแยกออกเป็นรายด้านพบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นลายลักษณ์อักษร

2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงทุกคนได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง

3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ศูนย์ฯ มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่น หลากหลาย เพียงพอ เหมาะสมตามวัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ศูนย์ฯ จัดพื้นที่ภายในห้องเรียนให้มีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม

4) ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและพาหะนำโรค และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก เช่น ความปลอดภัยของอาคาร ระบบฉุกเฉินความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความปลอดภัยด้านอาหาร

5) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชนในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่าง ๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับ แรกคือ ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพอย่าง สม่าเสมอ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม และควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16(9) บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้ทุกระดับ และมาตรา 30(1) บัญญัติให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่เป็นบริการสาธารณะที่เข้าซ้อนระหว่างรัฐ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 ปี และให้เสร็จสิ้นภายใน 10 ปี ซึ่งคณะกรรมการการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา และกระทรวงศึกษาธิการได้มี กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งเร่ง ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น ประกอบกับกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติในการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทัศนะ สีวะรมณ์** (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** บุคลากรมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบจัดหาหรือจัดจ้างบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่บริหารจัดการงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ งานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน งานด้านการส่งเสริมช่วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านธุรการ โดยปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้ศูนย์ฯ มีระบบ ได้มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทัศนะ สีวะรมณ์** (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์กรบริหารส่วนตำบลยังขาดการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ช่วย ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์ฯ และขาดการประสานความร่วมมือกับ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงเรียน วัด หน่วยงานองค์กรในท้องถิ่นเป็นประจำ และขาดการประชุมเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียนเพื่อพัฒนาปรับปรุงงานในแต่ละ รวมถึงขาดการจัดนิทรรศการผลงานเด็กในความดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เบญจวรรณ ศรีศรี** (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

1) บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงทั้งเรื่องการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก จึงทราบถึงระบบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **วิจิตร ศรีสะอ้าน** (2550, หน้า 4) กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

2) บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไกก์ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ **ที่เป็นข้อยกเว้นได้ว่า** ผู้อายุเป็นปัจจัยสำคัญที่สำคัญต่อความคิดเห็น ซึ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่บริการดูแลเด็กเล็ก ซึ่งแต่เดิมเป็นวัดหรือโรงเรียน ที่มีได้แยกเป็นสัดส่วน แต่เมื่อมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำให้การจัดการมีลักษณะเฉพาะ ช่วยแบ่งเบาภาระ การดูแลเด็กของผู้ปกครองเด็กเล็ก นอกจากนี้ลักษณะชุมชนที่มีพื้นที่วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน หรือคล้ายกัน ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ชเนศ นาคะวิทย์** (2550, หน้า 14) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

3) บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไกก์ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ **ที่เป็นข้อยกเว้นได้ว่า** บุคลากรที่มีตำแหน่งที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่างต้องทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ส่วนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหน้าที่กำหนด แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เบญจวรรณ ศรีศรี** (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตอำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร จัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

จากการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กทุก 3 เดือน เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานและที่สำคัญควรมีการแจ้งผลการประเมินของผู้ดูแลเด็กให้ชุมชนทราบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กและนำข้อบกพร่องต่าง ๆ เสนอให้ผู้บริหารทราบเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาต่อไป

2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากร โดยจัดสรรตำแหน่งผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็ก มีการพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อ และการเข้าร่วมฝึกอบรมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการบริหารพัฒนาศูนย์ให้ดีขึ้น ผู้ดูแลเด็กควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา

3) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเปิดโอกาส และส่งเสริมให้ชุมชน ผู้มีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจะได้ส่งเสริมสนับสนุนงานบริการต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬา ประเพณี การหางบประมาณ ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนโดยรอบได้รับทราบอย่างทั่วถึง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) จากงานวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

2) ควรศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมื่อเทียบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ

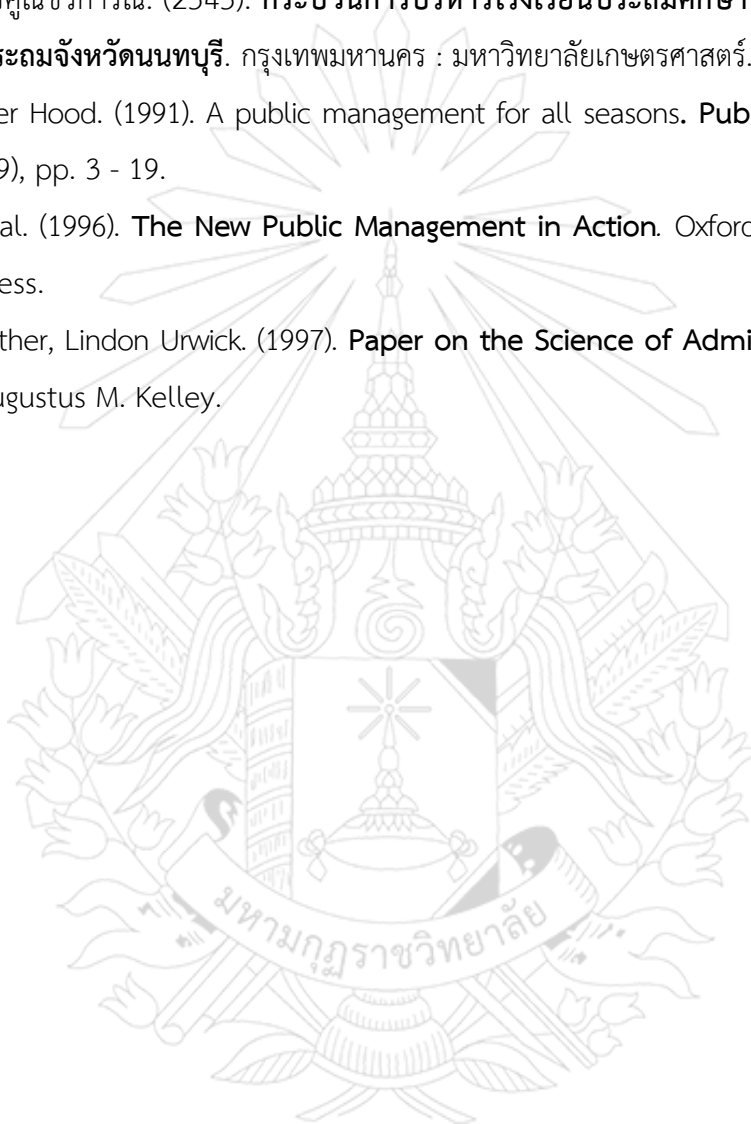
บรรณานุกรม

- การปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. (2548). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- จุฬารวรรณ สุทธิพันธ์. (2555). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอบาง จังหวัดพะเยา**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชนิด หอมเมือง. (2554). **การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ดอนเตย อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชเนศ นาคะวิทย์. (2550). **สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายบริการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา สังกัด ส่วนกลาง**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุมพล รัตน์เลิศลบ. (2543). **รายงานการวิจัย การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีของจังหวัดแพร่**. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ทัศนะ สีระภรณ์. (2553). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ในอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์. (2549). **การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2550). **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พรีนซ์ จำกัด.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ทริบเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับแก้ไขปรับปรุง**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ ศรศรี. (2553). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปกรณ ศรีดอนไผ่. (2550). **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.

- พนัส หันนาคินทร์. (2549). **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2551). **ทฤษฎีองค์การสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุพงศ์ ผดุงวงศ์. (2552). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2543). **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). **พื้นฐานการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2550). **การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ**. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2548). **ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ์.
- วุฒิพงศ์ ทองเพชร. (2551). **การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา**. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น: กระทรวงมหาดไทย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2549). **ทศวรรษการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2550). **การบริหารบุคคลแผนใหม่**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์ เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2555). **มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน**. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

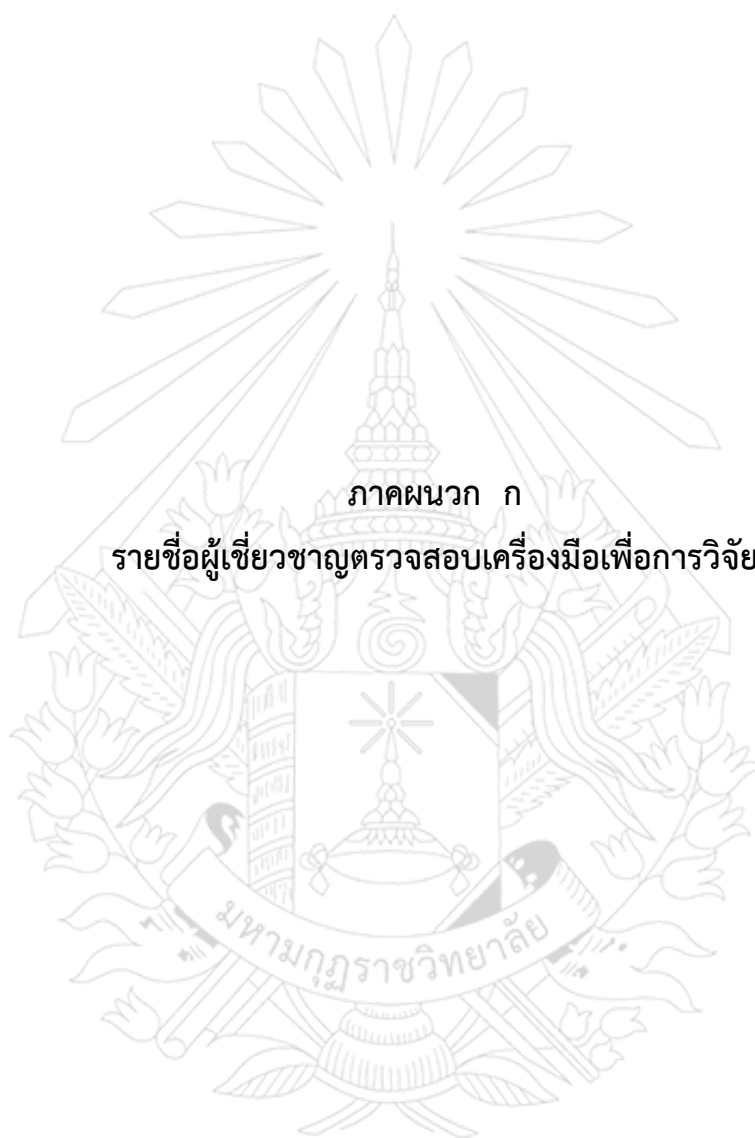

- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2549). **นโยบายปฏิรูประบบราชการ : ศึกษาเปรียบเทียบประเทศอังกฤษและนิวซีแลนด์**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตลพบุรี.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2552). **การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรักษ์ ตรีคุณชวการณ์. (2543). **กระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Christopher Hood. (1991). A public management for all seasons. **Public Administration**. (69), pp. 3 - 19.
- Ferlie et, al. (1996). **The New Public Management in Action**. Oxford: Oxford University Press.
- Gulick, Luther, Lindon Urwick. (1997). **Paper on the Science of Administration**. Clifton : Augustus M. Kelley.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน

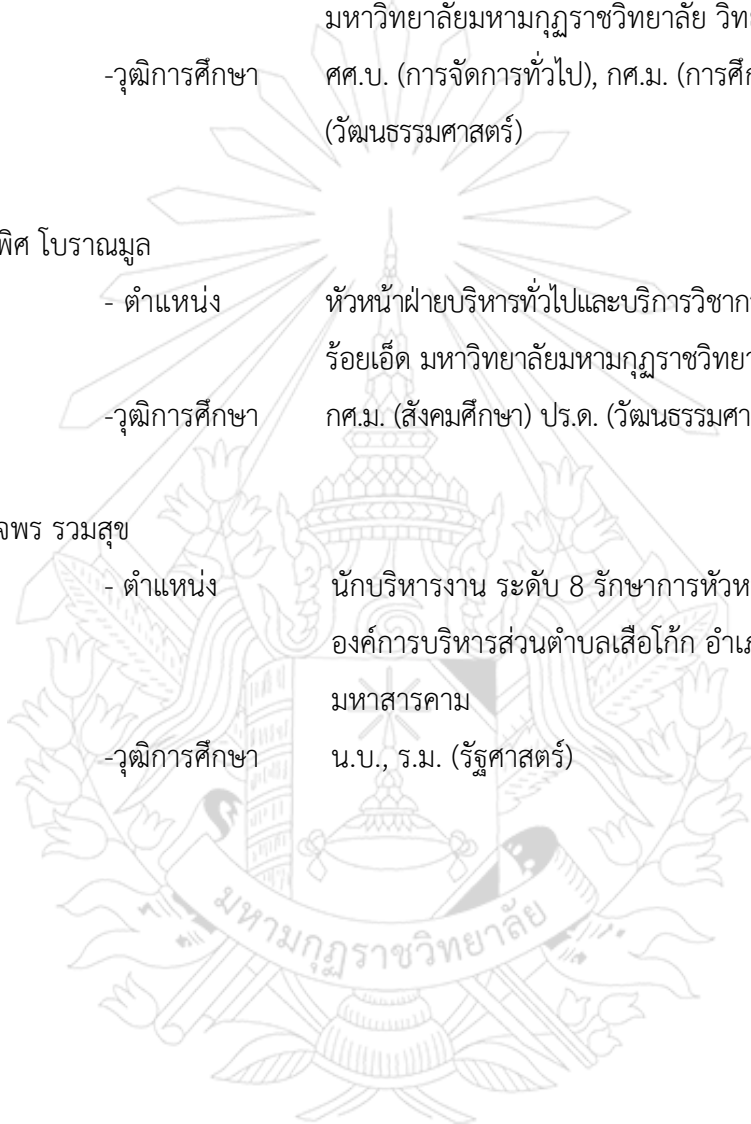
- ตำแหน่ง กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป), กศ.ม. (การศึกษานอกระบบ), ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

2) ดร.ประพิศ โบราณมูล

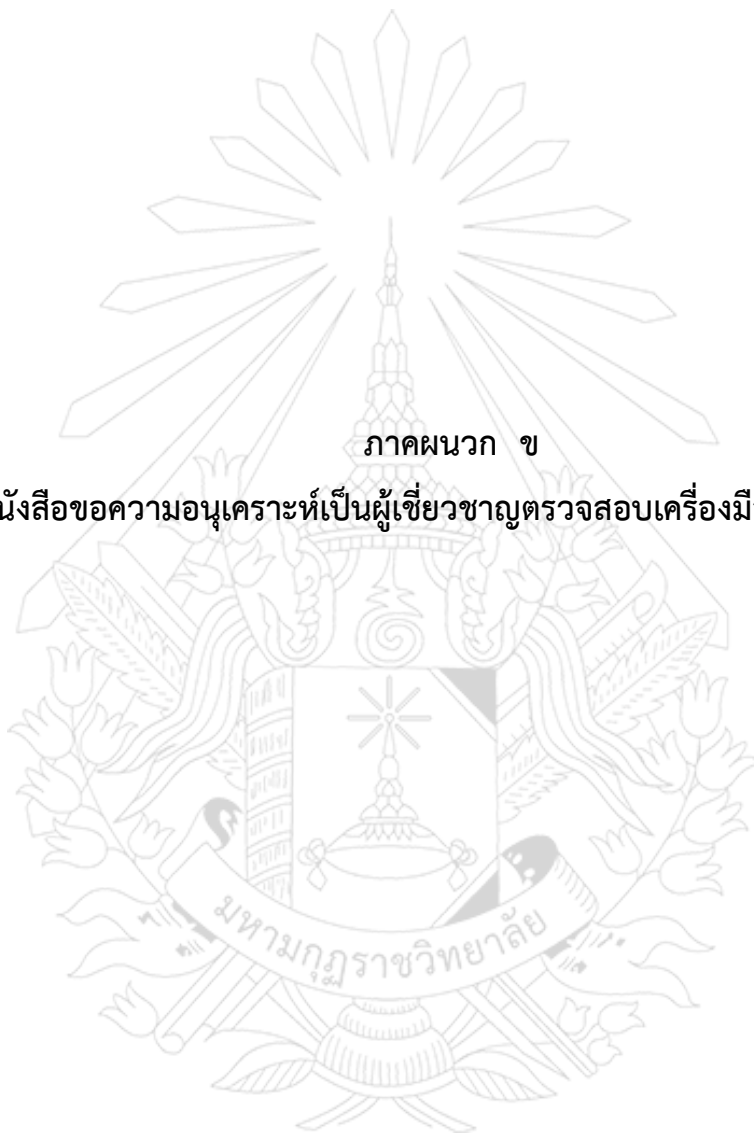
- ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ ศูนย์บริการวิชาการ ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สังคมศึกษา) ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

3) นางปัญญาพร รามสุข

- ตำแหน่ง นักบริหารงาน ระดับ 8 รักษาการหัวหน้าส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอลำดวน จังหวัด มหาสารคาม
- วุฒิการศึกษา น.บ., ร.ม. (รัฐศาสตร์)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๓๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเสด็จเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร *ผศ.ดร. สุรสิทธิ์ ไกรสัน*

ด้วย นางวันเพ็ญ กงเพชร นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไก่อ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

สมคิด วัฒนศิริกุล
เป็นคณบดีของคณะ
ครุศาสตร์ร้อยเอ็ด

สุรสิทธิ์ ไกรสัน
(๐๐๑.๐๐๑.๐๐๑.๐๐๑) Yarn

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๓๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร. ประสิทธิ์ วิมลมูล

ด้วย นางวันเพ็ญ กงเพชร นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ดร. ประสิทธิ์ วิมลมูล

ศษ ๖๐๑๕/ว ๑๓๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร *นางวันเพ็ญ กงเพชร* รวมผู้

ด้วย นางวันเพ็ญ กงเพชร นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีติวิล, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มีมติ/มติตาม/มติสภา=๔๕

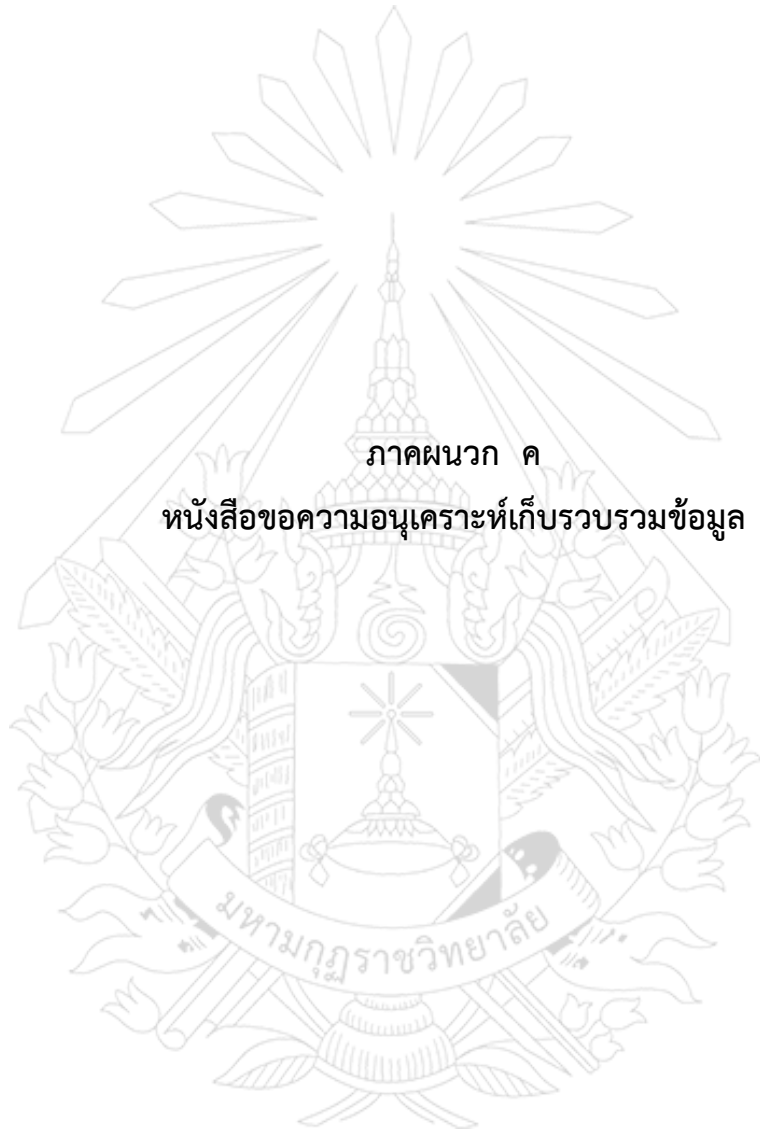
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๓๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร *มัสดี ณรงค์ธรรมวิมล ส่วนที่ ๑๐ โกกัก*

ด้วย นางวันเพ็ญ กงเพชร นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

(ทองมีนเทพ รจวมชื่น)

ภาคผนวก ง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การ
บริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไ้ก่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ในการตอบแบบสอบถามขอได้โปรดตอบตามความเป็นจริง ตอบทุกตอน ทุกข้อ เพื่อความ
สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม จะเก็บเป็นความลับและใช้
เฉพาะขอบเขตทางวิชาการ เพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดผล
เสียหายใดๆ ต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบ
แบบสอบถามครั้งนี้ครบถ้วนสมบูรณ์

นางวันเพ็ญ กงเพชร

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่านในปัจจุบัน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ไม่เกิน 30 ปี

31-40

41 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

ครูผู้ดูแลเด็ก

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นข้อคำถามรายข้อโปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ						
1	ศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนพัฒนา และมีการดำเนินงานตามแผน โดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย					
2	ศูนย์ฯ มีแผนพัฒนาตามกรอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดหรือนโยบายของรัฐ					
3	ศูนย์ฯ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นลายลักษณ์อักษร					
4	ศูนย์ฯ มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร					
5	ศูนย์ฯ มีคณะกรรมการบริหาร โดยมีผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ และมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
6	ศูนย์ฯ มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานศูนย์ฯ เต็มที่โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลศูนย์ฯ เต็มที่อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
7	ศูนย์ฯ มีการนำผลการประเมินไปพิจารณาประกอบการจัดทำ/ปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชน และท้องถิ่น					
8	ศูนย์ฯ มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					

ข้อ	การบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการบริหารจัดการบุคลากร						
1	หัวหน้าศูนย์ ฯ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
2	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย และไม่เป็นโรคติดต่อและได้รับการฝึกอบรมการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพิ่มเติม					
3	หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงทุกคน ได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง					
4	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ได้รับสวัสดิการ ด้านการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปีการประกันสังคม					
5	อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยเหมาะสม					
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก						
1	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์ฯ มีความสะอาดร่มรื่น แข็งแรง ปลอดภัย ตั้งอยู่ห่างจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษ และพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย					
2	ศูนย์ฯ มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่น หลากหลายเพียงพอ เหมาะสมตามวัย					

ข้อ	การบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3	เครื่องเล่นภายในศูนย์ฯ ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยแข็งแรง อยู่ในสภาพที่ดี และมีการตรวจสอบ/ซ่อมบำรุงเป็นระยะ					
4	ศูนย์ฯ มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ					
5	ศูนย์ฯ มีการจัดมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์สำหรับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กและ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก					
6	ศูนย์ฯ มีความสะอาดเหมาะสม แสงสว่าง เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีกลิ่นอับ					
7	ทางเดินและพื้นที่จัดกิจกรรมปลอดภัยไม่มี สิ่งกีดขวาง พื้นด้วยวัสดุที่ปลอดภัย และมีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม					
8	ศูนย์ฯ จัดพื้นที่ภายในห้องเรียนให้มีมุมเสริม ทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่ หลากหลายเหมาะสม					
9	เครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น หวี แก้วน้ำ แปรงสีฟันผ้าเช็ดตัว ประจำตัวเด็กสะอาด และมีครบสำหรับเด็กทุกคน					
10	ห้องน้ำ ห้องส้วมของศูนย์ฯ สะอาด ไม่มีกลิ่น มีแสงสว่างเพียงพอ					
ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก						
1	มีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย ในการดูแลเด็ก เช่น ความปลอดภัยของอาคาร ระบบฉุกเฉินความปลอดภัยในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ความปลอดภัยด้านอาหาร					

ข้อ	การบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2	มีการจัดทำแผนและซักซ้อมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่นกรณีเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม					
3	มีการสำรวจและค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายทั้งภายใน และภายนอกอาคาร ศูนย์เด็กเล็กเป็นระยะเพื่อป้องกันและแก้ไขมิให้เกิดอันตรายแก่เด็ก					
4	มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและพาหะนำโรค					
5	มีมาตรการในการรับ/ส่งเด็ก					
ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม						
1	มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างพ่อแม่ หัวหน้าศูนย์ ครู ผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
2	มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชน ในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่าง ๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ					
3	มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก					
4	มีการจัดศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งความรู้บริการชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็ก					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอให้ท่านโปรดให้ข้อเสนอแนะให้ครบทั้งสี่ด้าน เพื่อนำข้อเสนอแนะของท่านไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ

.....

.....

.....

ด้านการบริหารจัดการบุคลากร

.....

.....

.....

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก

.....

.....

.....

ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก

.....

.....

.....

ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.869	32

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ระบบ1	169.40	110.731	.434	.596
ระบบ2	169.37	107.206	.563	.588
ระบบ3	169.50	103.155	.393	.606
ระบบ4	169.87	104.671	.228	.575
ระบบ5	170.10	104.507	.695	.576
ระบบ6	169.80	101.338	.397	.561
ระบบ7	170.00	99.172	.463	.553
ระบบ8	170.17	108.282	.517	.590
บุคลากร1	169.80	102.166	.332	.565
บุคลากร2	170.30	112.976	.702	.613
บุคลากร3	169.60	108.455	.405	.593
บุคลากร4	169.97	105.757	.328	.582
บุคลากร5	169.80	103.407	.240	.572

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
แวกส์อม1	169.70	111.252	.677	.599
แวกส์อม2	169.67	105.057	.226	.575
แวกส์อม3	169.63	108.723	.506	.590
แวกส์อม4	169.70	105.803	.340	.581
แวกส์อม5	169.63	110.930	.427	.601
แวกส์อม6	169.90	107.403	.635	.590
แวกส์อม7	170.27	104.133	.762	.579
แวกส์อม8	170.10	104.921	.841	.581
แวกส์อม9	169.97	100.723	.385	.560
แวกส์อม10	169.60	111.903	.768	.605
ปลอคกัย1	169.73	105.444	.676	.578
ปลอคกัย2	169.90	111.059	.530	.603
ปลอคกัย3	170.07	104.133	.857	.577
ปลอคกัย4	169.80	109.200	.471	.598
ปลอคกัย5	169.53	104.257	.263	.573
ส่วนร่วม1	169.70	103.183	.235	.575
ส่วนร่วม2	169.73	99.030	.459	.552
ส่วนร่วม3	169.63	104.447	.640	.579
ส่วนร่วม4	169.50	107.776	.332	.589

ภาคผนวก ฉ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC ($\Sigma R/N$)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
1	1) ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ศูนย์ฯ มีการจัดทำแผนพัฒนา และมีการดำเนินงานตามแผน โดยกำหนดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	ศูนย์ฯ มีแผนพัฒนาตามกรอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดหรือนโยบายของรัฐ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ศูนย์ฯ มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและระบบสารสนเทศ และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับเป็นลายลักษณ์อักษร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ศูนย์ฯ มีการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ศูนย์ฯ มีคณะกรรมการบริหาร โดยมีผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ และมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ศูนย์ฯ มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานศูนย์เด็กเล็กโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลศูนย์เด็กเล็กอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

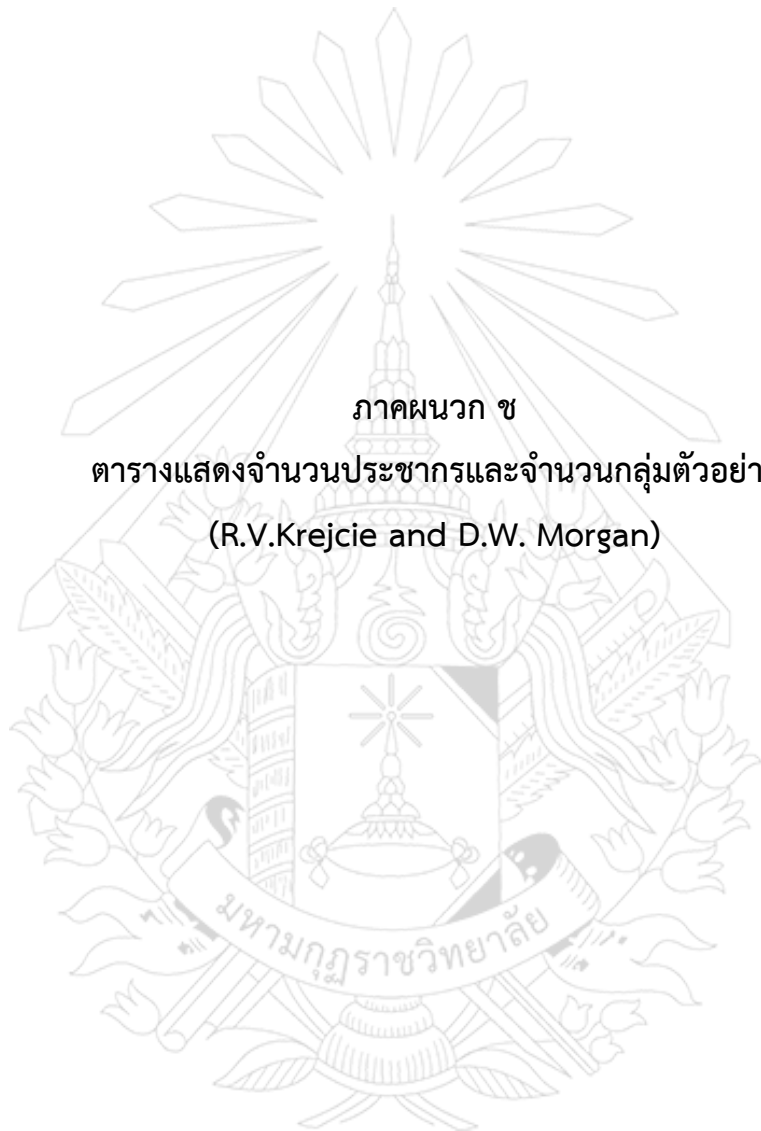
ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC (Σ R/N)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
7	ศูนย์มีการนำผลการประเมินไปพิจารณาประกอบการจัดทำ/ปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษารวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชน และท้องถิ่น	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
8	ศูนย์มีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
1	2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร หัวหน้าศูนย์ ฯ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย และไม่เป็นโรคติดต่อและได้รับการฝึกอบรมการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	หัวหน้าศูนย์/ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงทุกคนได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างน้อยปีละ 20 ชั่วโมง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC (Σ R/N)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
4	ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงของศูนย์ฯ ได้รับสวัสดิการ ด้านการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปี การประกันสังคม	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	อัตราส่วนของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง ของศูนย์ฯ ต่อจำนวนเด็กปฐมวัยเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์เด็กเล็ก						
1	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม บริเวณศูนย์ฯ มีความสะอาดร่มรื่น แข็งแรง ปลอดภัย ตั้งอยู่ห่างจาก สภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษและพื้นที่ เสี่ยงต่ออันตราย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ศูนย์ฯ มีการจัดพื้นที่สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่น หลากหลายเพียงพอ เหมาะสมตามวัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	เครื่องเล่นภายในศูนย์ฯ ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยแข็งแรง อยู่ในสภาพ ที่ดี และมีการตรวจสอบ/ซ่อมบำรุง เป็นระยะ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ศูนย์ฯ มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ศูนย์ฯ มีการจัดมุมการเรียนรู้สำหรับ ผู้ปกครอง หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ สำหรับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงาน ศูนย์เด็กเล็กและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC (Σ R/N)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
6	ศูนย์ ฯ มีความสะอาดเหมาะสม แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีกลิ่นอับ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	ทางเดินและพื้นที่จัดกิจกรรมปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง ปูพื้นด้วยวัสดุที่ปลอดภัย และมีอุปกรณ์ห่อหุ้มเหลี่ยมมุม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	ศูนย์ ฯ จัดพื้นที่ภายในห้องเรียนให้มีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก พร้อมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	เครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น หวี แก้วน้ำ แปรงสีฟันผ้าเช็ดตัว ประจำตัวเด็กสะอาด และมีครบสำหรับเด็กทุกคน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	ห้องน้ำ ห้องส้วมของศูนย์ ฯ สะอาด ไม่ลื่น มีแสงสว่างเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
1	4) ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก มีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการดูแลเด็ก เช่น ความปลอดภัยของอาคาร ระบบฉุกเฉิน ความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความปลอดภัยด้านอาหาร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	มีการจัดทำแผนและซักซ้อมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น กรณีเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC (Σ R/N)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
3	มีการสำรวจและค้นหาจุดที่อาจจะก่อให้เกิดอันตรายทั้งภายใน และภายนอกอาคารศูนย์เด็กเล็กเป็นระยะเพื่อป้องกันและแก้ไขมิให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	มีมาตรการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ แมลงและพาหะนำโรค	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	มีมาตรการในการรับ/ส่งเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
1	5) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ระหว่างพ่อแม่หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	มีการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมกับชุมชนในโอกาสสำคัญตามเทศกาลต่าง ๆ สอดคล้องกับประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน นั้น ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	มีการสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ/ความรู้/ของครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง พ่อแม่และเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	มีการจัดศูนย์เด็กเล็กให้เป็นแหล่งความรู้บริการชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ช

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

(R.V.Krejcie and D.W. Morgan)

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (R.V.Krejcie and D.W. Morgan)

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1200	291
15	14	230	144	1300	297
20	19	240	148	1400	302
25	24	250	152	1500	306
30	28	260	155	1600	310
35	32	270	159	1700	313
40	36	280	162	1800	317
45	40	290	165	1900	320
50	44	300	169	2000	322
55	48	320	175	2200	327
60	52	340	181	2400	331
65	56	360	186	2600	335
70	59	380	191	2800	338
75	63	400	196	3000	341
80	66	420	201	3500	346
85	70	440	205	4000	351
90	73	460	210	4500	354
95	76	480	214	5000	357
100	80	500	217	6000	361
110	86	550	226	7000	364
120	92	600	234	8000	367
130	97	650	242	9000	368
140	103	700	248	10000	370
150	108	750	254	15000	375
160	113	800	260	20000	377
170	118	850	265	30000	379
180	123	900	269	40000	380
190	127	950	274	50000	381
200	132	1000	278	75000	382
210	136	1100	285	100000	384

ที่มา : บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2553), หน้า 40.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ / ชื่อสกุล	นางวันเพ็ญ กงเพชร
วัน เดือน ปี เกิด	11 กันยายน 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	135 หมู่ที่ 1 ตำบลเสือโก้ก อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2539	ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสนาม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2555	ผู้ดูแลเด็ก รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดงน้อย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน	ครู รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดงน้อย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ปริญญาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย